

A Szociológia Doktori Iskola képzési programja¹

Jóváhagyta az EDT ... számú határozata (2020. 03.12)

Tartalomjegyzék

1. Szociológia Doktori Iskola.....	1
2. A Szociológia Doktori Iskola oktatási programjainak ismertetése.....	3
2.1 Doktori oktatási program: Szociológia Doktori Program	3
2.2 Doktori oktatási program: Interdiszciplináris társadalmi kutatások Doktori Program	20
2.3 Doktori oktatási program: Társadalom- és szociálpolitika Doktori Program	35
3. Értékelési, ellenőrzési szabályok: az ismeretek ellenőrzésének rendszere	49
4. Egyéb rendelkezések.....	51
5. Post Graduate (PhD) Program of Sociology	52

1. Szociológia Doktori Iskola

Tudományág megnevezése: Szociológiai tudományok

Képzési forma: doktori (PhD) képzés

Képzési cél: A program célja, olyan szakemberek elindítása a hazai és nemzetközi tudományos és oktatói karrierhez vezető úton, akik a társadalmi jelenségeket egymással való összefüggéseikben, kulturális és történeti meghatározottságukban, módszertani megközelíthetőségük sokféleségében képesek látni és vizsgálni. A leendő végzetteknek bizonyítaniuk kell, hogy képesek önállóan végzett, innovatív megoldásokat eredményező kutatásra, valamint annak nemzetközi tudományos kommunikációs térben történő megjelenítésére. A program felkészíti a hallgatókat a tudományos fokozat megszerzésére, magas színvonalú kutatási-oktatási tevékenység folytatására – mindezt tartalmi és formai összhangban a tudományos képzés nemzetközi sztenderdjével.

Képzési idő: 4 félév+4 félév (+2 félév)

Képzési szakaszok:

Képzési és kutatási szakasz, 4 félév

Kutatási és disszertációs szakasz, 4 félév

A képzés nyelve:

¹ A Szociológia Doktori Iskola Képzési Programját az ELTE TáTK Kari Tanácsa 2020.02.11-i ülésén egyhangúlag elfogadta és támogatta

Magyar

Tagozat: teljes idejű nappali tagozatos doktori képzés, vagy levelező tagozatos önköltséges részidős egyéni képzés

Finanszírozás: ösztöndíjas, ill. önköltséges képzés

A képzésbe történő belépés követelménye: MA vagy MSC diploma a társadalomtudományok és a szociális szféra területeiről (továbbá a képzési programok szakterületén folytatott PhD kutatási témákhoz kapcsolódó egyéb egyetemi szintű szakképzettségek), és sikeres felvételi vizsga

Belépés nyelvi követelménye: Egy államilag elismert komplex B2 típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű nyelvtudást igazoló bizonyítvány angol, német, francia, orosz, spanyol, olasz nyelvek valamelyikéből, kivételesen más nyelvből, ha a kutatási téma indokolja. (További részleteket lásd a 4. fejezet: egyéb rendelkezések között.)

Komplex vizsga: elmélet rész + módszertani rész + tudományos rész

A képzés zárul: abszolutórium

Az abszolutóriumhoz szükséges kreditek száma: 240 kredit

A kreditszerzés moduljai:

Tanulmányi kreditek, kutatómunkával szerezhető kreditek – ideértve a komplex vizsgán szerezhető krediteket is –, oktatásban való közreműködéssel szerezhető kreditek.

A Doktori Iskola oktatási programjainak címei

- I. Szociológia Doktori Iskola/Szociológia Doktori Program
- II. Szociológia Doktori Iskola/Interdiszciplináris társadalmi kutatások Doktori Program
- III. Szociológia Doktori Iskola/Társadalom- és szociálpolitika Doktori Program
- IV. Doctoral School of Sociology/Sociology Doctoral Program

2. A Szociológia Doktori Iskola oktatási programjainak ismertetése

2.1 Doktori oktatási program: Szociológia Doktori Program

Kreditszerzés módjai/moduljai:

Képzési és kutatási szakasz

- tanulmányi munkával 60 kredit
- tudományos munkával 40 kredit
- komplex vizsga letételével: 20

Kutatási és disszertációs szakasz

- tudományos munkával: minimum 75, maximum 105
- oktatói tevékenységgel, hospitálással: minimum 15, maximum 45 kreditpont

A. Az első képzési ciklus: képzési és kutatási szakasz

Tanulmányi kreditek

Teljes idejű nappali tagozatos doktori képzésen kötelezően megszerzendő kredit minimum 60, 9 kurzus (3 kötelező előadás, 2 kötelezően választható előadás, 1 kötelezően választható szeminárium, 3 választható szeminárium).

A levelező tagozatos önköltséges részidős egyéni képzés esetében a témavezetővel egyeztetett és írásban is lefektetett egyéni tanulmányi tervet kell teljesíteni.

I. Alapozó tárgyak

Szeminárium jellegű alapozó tárgyak a szociológia elmélet, a szociológiatörténet és a módszertan területéről.

Minimálisan teljesítendő az alaptárgyak „bevezető”, ezeket az első félévben teljesíteni kell, összesen 30 kredit.

Alaptárgyakból a 2. félévben 2 tárgyat kell felvenni az említett három terület közül és 10 kreditet kell teljesíteni. A tárgyakat a program vezetése hirdeti meg, az előadókat a program vezetése kéri fel.

A hallgatók a témavezető vezetésével az 1. félévben október 15-ig írásos tanulmányi és kutatási tervet készítenek, amely tartalmazza, hogy a hallgató milyen típusú tárgyakat vesz fel a 2. félévtől. (Az írásos tanulmányi tervet a doktori iskola adminisztrációjához kell benyújtani, vagy (témavezető által aláírt) elektronikus formátumban eljuttatni, melyet a DI vezetője is megkap.)

II. Választható kutatássemináriumok

A szabadon választható szemináriumok a doktori iskola és a diákok kutatásai tekintetében releváns témákat dolgoznak fel. Ezek a szemináriumok lehetőséget biztosítanak a diákoknak, hogy egyetemi professzorokkal és kutatókkal találkozzanak, akikkel különböző szakterületeken megvitathatják a kurrens kutatásokat és ezek eredményeit. A szemináriumok olyan tanegységek, amelyben a hallgatónak módja van saját kutatási témáikhoz kapcsolódó elméleti és módszertani ismereteik bővítésére, módszertani problémáiknak bemutatására, kutatási tapasztalatok szerzésére.

Felvehető a 3. és 4. félévben, a szemináriumok kreditszáma 5, teljesítendő 3, összesen 15 kredit. Meghirdetendő félévente minimálisan kettő kutatási szeminárium.

III. Választható (kiegészítő) tárgyak

Választható tárgyként számolandó el, ha a hallgató az alaptárgyak közül a minimálisnál többet teljesít, vagy a 3. és 4. félévben meghirdetett tudományos készségfejlesztő kurzust teljesíti. Az egyéb kiegészítő tárgyak lehetnek speciális szemináriumok, a tudományos és oktató munkához szükséges speciális készségeket (tanulmányírás, kutatási projektírás, tantárgyfejlesztés, prezentációs technikák) fejlesztő órák, illetve az ismerethiányok pótlására felvett MA kurzusok. Az előbbi meghirdetéséről a program vezetője dönt és kéri fel az oktatókat. Az utóbbi óraválasztásról a témavezető egyetértésével a program vezetője dönt. Kötelezően választható szeminárium, kreditérték 5 kredit.

Tanulmányi modul kreditjei

I.félév:

Szociológia elmélet I, Szociológia történet I és Módszertan I órák kötelező, összesen 30 kredit

II.félév:

Szociológia elmélet II, Szociológia történet II és Módszertan II órák közül 2 óra kötelező, összesen 10 kredit

III. vagy IV. félév:

Tanulmányírás szeminárium, egyéb készségfejlesztő kiegészítő tárgyak kötelezően választható, 5 kredit

III. vagy IV. félév:

Szabadon választható szeminárium, a négy félév alatt 3*5, összesen 15 kredit

A tanulmányi modulban a teljesítendő kreditek száma 60 kredit

Tudományos modul

Teljes idejű nappali tagozatos doktori képzésen kötelezően megszerzendő tudományos kreditek száma 40 (3 kötelező szeminárium, továbbá konferenciaszereplések és tanulmányírás).

A levelező tagozatos önköltséges részidős egyéni képzés esetében a témavezetővel egyeztetett és írásban is lefektetett egyéni tanulmányi tervet kell teljesíteni.

A professzori szeminárium a program egyik legfontosabb kurzusa. A szeminárium keretében az összes doktorjelölt lehetőséget kap, hogy bemutassa és megvitassa témájának kezdeti lépéseit és dilemmáit, majd pedig munkájának eredményeit. A kurzust a program igazgatója vezeti és moderálja. A szeminárium további célja, hogy komplex vizsgára is felkészíti a hallgatókat. A 2. és 4. félévben meghirdetett professzori szemináriumon a Doktori Iskola hallgatóinak kötelező a részvétel. A szemináriumok kreditértéke 5, összesen 10 kredit.

A tutori szeminárium keretében a 3. félévben a témavezető rendszeres találkozókon dolgozik együtt a doktorandusszal. Kötelező kurzus, kreditérték 5 kredit. (A témavezetőnek a negyedik félév végén írásban nyilatkoznia kell, hogy a hallgató a 4. félév végén komplex vizsgára bocsájtható-e.)

Tudományos modul kreditjei

II. félév:

Doktori, professzori szeminárium I, kötelező, 5 kredit

III. félév:

Tutori konzultáció, kötelező, 5 kredit

IV. félév:

Doktori, professzori szeminárium II, kötelező, 5 kredit

II. és III. és IV. félévekben tudományos munka:

- konferencia előadás, workshop, 10 kredit
- tanulmányírás, magyar és/vagy idegen nyelven, 15 kredit

Tudományos modulban a teljesítendő kreditek száma 40 kredit

Az első képzési ciklus, képzési és kutatási szakasz (4 félév) struktúrája

	1. félév	2. félév	3. félév	4. félév
1. Tanulmányi modul				
Szociológiaelmélet I.	10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Szociológiaelmélet II.		5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételhető		
Szociológiatörténet I.	10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Szociológiatörténet II.		5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételhető		
Társadalomkutatás módszertana I.	10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Társadalomkutatás módszertana II.		5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételhető		
Tanulmányíró szeminárium, egyéb készségfejlesztő kiegészítő tárgyak			5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható	5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható
Választható óra I.			5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra II.			5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra III.			5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
2. Tudományos modul				
Professzori szeminárium I. és II. évfolyam együtt		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

Tutori konzultáció			5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető	
A tudományos tevékenységek (konferenciák, workshop-ok, publikációk stb.) esetében a második képzési ciklus, vagyis a kutatási és disszertációs szakasz struktúrájában meghatározott kreditpontok érvényesek.				
Komplex vizsga: tanulmányi és tudományos munka				20 kredit (10 tanulmányi, 10 tudományos), kötelező

A komplex vizsgát a IV. szemeszter végén kell teljesíteni, és értéke 20 kredit (10 tanulmányi, 10 tudományos). Feltételei a képzési és kutatási szakaszra meghatározott minimális tanulmányi és kutatási kreditek teljesítése.

A komplex vizsgán a doktorandusz hallgató külön szabályozott módon, szóbeli és írásbeli formában számot ad az első ciklusban elsajátított ismeretekről (tanulmányi rész), valamint kutatásának állásáról (tudományos rész). A komplex vizsgára bocsátás feltétele a fentiekben megjelölt témakörben, a doktori program által meghirdetett kurzusok elvégzése valamint konferenciaelőadás és/vagy igazoltan közlésre elfogadott publikáció.

A komplex vizsga tárgyai: A szociológia elmélet, a szociológia történet, és a társadalomkutatás módszertana, továbbá a disszertáció tudományos tézistervének védeése

A komplex vizsga értékelése: megfelelt, nem felelt meg

Minimum teljesítendő kredit a 4. félév végére (komplex vizsgával együtt) 120 kredit. Félévenként teljesítendő minimum 15 kredit.

B. A második képzési ciklus, kutatási és disszertációs szakasz

Az második képzési ciklus, kutatási és disszertációs szakasz (4 félév) struktúrája

Kreditkövetelmények: a teljesítményekre adható kreditek: a témavezető javaslata alapján

Tutori szeminárium, I., II., III., IV félév, amely magába foglalja a folyamatos tudományos kutatómunkát, az erről való beszámolókat, kötelező, 4*10 kredit	összesen 40 kredit
Önálló kurzus vezetése, magyar vagy idegen nyelven, bármelyik félévben, kötelező	magyar nyelven 15 kredit, idegen nyelven 20 kredit
Önálló tudományos publikációk, közlemények magyar nyelven	15 kredit
Önálló tudományos publikációk, közlemények idegen nyelven	20 kredit
Tudományos recenziók magyar nyelven	5 kredit
Tudományos recenziók idegen nyelven	10 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, előadás formájában, magyar nyelven	10 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, poszterrel, magyar nyelven	5 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, eladás formájában, idegen nyelven	15 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, poszterrel, idegen nyelven	10 kredit
Kutatóhelyi vita, az elkészült teljes disszertáció első variációjának alapján	15 kredit

Többszerzős művek vagy közös konferencia-előadások esetében a kreditek arányosan oszlanak meg
Minimum teljesítendő kredit a kutatási és disszertációs szakaszban 120

I. KÉPZÉSI és KUTATÁSI SZAKASZ

PHDElm1 – Szociológiaelmélet I

10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételtető

PHDElm2 – Szociológiaelmélet II

5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételtető

PHDSocT1 – Szociológiatörténet I

10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételtető

PHDSocT2 – Szociológiatörténet II

5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételtető

PHDSocM1 – A társadalomkutatás módszertana I

10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételtető

PHDSocM2 – A társadalomkutatás módszertana II

5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételtető

PHDSocKut1 – Kutatószeminárium (professzori, doktori szeminárium)

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocKut2 – Kutatószeminárium (professzori, doktori szeminárium)

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocTU1 - Tutori konzultáció1

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocTan1 – Tanulmányíró szeminárium (egyéb készségfejlesztő tárgyak)

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocTan2 – Tanulmányíró szeminárium (egyéb készségfejlesztő tárgyak)

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocV1 – Választható óra I

5 kredit, előadás, választható, nem ismételtető

PHDSocV2 – Választható óra II

5 kredit, előadás, választható, nem ismételtető

PHDSocV3 – Választható óra III.

5 kredit, előadás, választható, nem ismételtető

PHDSocTanKonf1 – Tanulmányírás, konferencia előadás, workshop magyarul

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDSocTanKonf2 – Tanulmányírás, konferencia előadás, workshop magyarul

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDSocTanKonf3 – Tanulmányírás, konferencia előadás, workshop idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDSocTanKonf4 – Tanulmányírás, konferencia előadás, workshop idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDSocKomplex – Komplex vizsga

20 kredit, kötelező

II. KUTATÁSI ÉS DISSZERTÁCIÓS SZAKASZ

PHDSocTUT1 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocTUT2 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocTUT3 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételtető

PHDSocTUT4 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDOkt1 – Oktatási tevékenység

15 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDTAN1 – Önálló tudományos publikációk, közlemények magyar nyelven

15 kredit, gyakorlat, választható

PHDTAN2 – Önálló tudományos publikációk, közlemények idegen nyelven

20 kredit, gyakorlat, választható

PHDTANR1 – Tudományos recenziók magyar nyelven

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDTANR2 – Tudományos recenziók idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf1 – Konferencián való részvétel, prezentáció, előadás, magyar nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf2 – Konferencián való részvétel, prezentáció poszterrel magyar nyelven

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf3 – Konferencián való részvétel, prezentáció, előadás idegen nyelven

15 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf4 – Konferencián való részvétel, prezentáció poszterrel idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKut – Kutatóhelyi vita

15 kredit, gyakorlat, kötelező

Tárgyfelelősök

Kód	Tantárgy	Tárgyfelelős
	Szociológiaelmélet	Fokasz Nikosz
	Szociológiatörténet	Szabari Veronika
	Módszertan	Rudas Tamás
	Kutatászeminárium (professzori, doktori szeminárium)	Örkény Antal
	Tanulmányíró szeminárium (egyéb készségfejlesztő tárgyak), Választható órák,	A szociológia képzési program vezetője, Örkény Antal

Tematikák:

Szociológia elmélet I-II.

Kurzusleírás

A két félév során olyan témákat dolgozunk fel és vitatunk meg az órán, mint a szociális rend kérdése; a modernitás és a modernizációs elméletek; a társadalmi jelenségek természettudományi magyarázata; a társadalmi kapcsolatok és közösségek, illetve hálózatok szerveződése; a társadalmi dinamika jellegzetességei; az önszerveződő funkcionális alrendszerek elemzése, mint amilyenek a tömegmédiák, a gazdaság, továbbá az önszerveződő funkcionális alrendszerek és jellegzetes vonásainak a kérdései, mint a tudomány, az idő, a trendek és ciklusok.

Irodalom

Luhmann, Niklas: Kettős kontingencia, In Bevezetés a rendszerelméletbe p299-306, Gondolat, 2006

Giddens, Anthony: The Consequences of Modernity, Stanford University Press, 1990. p1-

Coleman, James: Microfoundations and Macrosocial Behavior In. Alexander, Giesen, Münch, Smelser (szerk): The Micro-macro Link, University of California Press, 1987. p153-173.

Granovetter, Mark (1973): The Strength Of Weak Ties American Journal of Sociology

Popper, Karl (1997): Megismerés, történelem, politika. 122. old. Budapest: AduPrint.

Fokasz Nikosz: Evergreens, sensations and the rest. A quantitative analysis of dynamics of news articles on domestic politics Review of Sociology Vol. 14. (2008) I.

Rostow, W. W.: A gazdasági növekedés szakaszai In: Szokolczai György (szerk): A gazdasági fejlődés feltételei, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1963

Szociológiatörténet 1.

Kurzusleírás

A kurzus célja, hogy áttekintést adjon a szociológia történetének lehetséges megközelítésmódjairól, a különböző korszakok szociológiára (tudásra, tudományra) vonatkozó definícióiról. A tudománytörténeti ismereteken túl a kurzus segítséget kíván nyújtani a hallgatók saját kutatási területeik releváns elmélettörténeti munkáinak feldolgozásához és doktori témájuk kutatási kérdésének pontosabb definiálásához, azáltal, hogy a különböző szociológiatörténeti megközelítéseken keresztül a korábbi (vagy akár kortárs)

szociológiaelméletek lehetséges feldolgozásáról, értelmezéséről, valamint a „történeti” szempontok minél szélesebb alkalmazhatóságáról kínál perspektívát.

A kurzus követelményei:

A megadott irodalmak feldolgozása, illetve az elsajátított ismeretek lehetőleg saját kutatási területen való alkalmazása, mely házi dolgozat formájában valósul meg. Az értékelés része a házi dolgozat szóbeli bemutatása és egymás dolgozatainak opponálása.

Kötelező és ajánlott irodalmak:

Némedi Dénes 1996: Minek a történet? *Replika*, 23–24: 173–181.

Némedi Dénes 2000: A szociológia egy sikeres évszázad után. *Szociológiai Szemle*, 2. szám. <http://www.szociologia.hu/dynamic/0002nemedi.htm>

Elias, Norbert (1999) *A szociológia lényege*. Bp.: Napvilág. 31-48.

É. Durkheim: A szociológia módszertani szabályai. In. *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig*. Új Mandátum, Bp., 2000. 272-313. o.

Weber, M. 2000. A társadalomtudományi és társadalompolitikai megismerés "objektivitása". In *Olvasókönyv*, 509–549.

Max Weber: *Gazdaság és társadalom*. A megértő szociológia alapjai. 1. Szociológiai kategóriatan. (részlet) Budapest, KJK, 1987. 38-43.o., 51-54.o.

Simmel, G. 2000. A szociológia problémája. In *Olvasókönyv*, 459–479.

Durkheim, Emile–Marcel Mauss 2005. Az osztályozás néhány elemi formája. Adalékok a kollektív képzetek tanulmányozásához (1903). In Fehér Márta–Békés Vera (szerk.) *Tudásszociológiai szöveggyűjtemény*. Budapest, Typotex, 113–132.

Mannheim, Karl 2000. A nemzedékek problémája. In *úő. Tudásszociológiai tanulmányok*. Budapest, Osiris, 201-254.

Merton: „A tudomány és a társadalmi rend”; ’A tudomány és a demokratikus társadalmi struktúra”, in: Merton, R. K., *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra*. Osiris, 2002, 613-644 (XVII-XVIII. fejezet).

Camic, Charles 2007: On Edge: Sociology during the Great Depression and the New Deal. In Craig Calhoun (ed.): *Sociology in Amerika. A History*. The University of Chicago Press, Chicago, London, 225-280.

Merton, Robert K. 2002: A szociológia elmélet története és rendszertana. In Merton, R.K. *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra*. Osiris, Budapest, 25-62.

Rossi, Paolo 2001: Secrets. In Rossi, Paolo: *The Birth of Modern Science*. Blackwell, 18-29.

Shapin, Steven 1994: A Social History of Truth-Telling: Knowledge, Social Practice, and the Credibility of Gentlemen. In Shapin, Steven: *A Social History of Truth*. The University of Chicago Press, 65-125.

Foucault, Michel 1990: A panoptikusság. In *úő.: Felügyelet és büntetés*. Bp.: Gondolat. 267-309.

Nora, Pierre 2010: Emlékezet és történelem között- a helyek problematikája. In *úő.: Emlékezet és történelem között*. Budapest, Napvilág Kiadó, 13-33.

Abbott, Andrew – Sparrow, James T. 2007: Hot War, Cold War: The Structure of Sociological. In Craig Calhoun (ed.): *Sociology in America. A History*. The University of Chicago Press, Chicago, London, 281-313.

Szociológiatörténet 2.

Kurzusleírás

A kurzus célja, hogy magas szintű áttekintést adjon a meghatározó klasszikus és kortárs szociológiai elméletekről, biztosítva a különböző elméleti iskolák eltérő válaszainak és egymásra adott reflexióinak megjelenését is. A kurzus szerkezete a szociológiai irányzatok klasszikus struktúráját követi, mint pl. a pozitívizmus, funkcionalizmus, fenomenológia vagy kritikai elméletek. A kurzus kitüntetett figyelmet fordít a szociológiai elméletek politikai,

társadalmi és történeti kontextusára, különösen a főbb szociológiai problémák, mint pl. az integráció vagy egyenlőtlenség kérdésében.

Irodalom

Jeffrey Alexander 1996. Szociológiaelmélet a II. világháború után – Bp., Balassi K.

Felkai Gábor (szerk.) 1999. A szociológia kialakulása – Bp. Új Mandátum, 1999.

J. Morel et al. (szerk.) 2000. Szociológiaelmélet – Bp., Osiris K.

Némedi Dénes 2010. Klasszikus szociológia. 1891–1945 – Bp., Napvilág.

Módszertan I.

Kurzusleírás

A félév folyamán 5 csoportba sorolva tekintjük át a szociológia módszertanának néhány fontos témakörét. Az érdeklődő hallgatók később még felvehetnek egy kvantitatív és egy kvalitatív módszerekre koncentrált tantárgyat. Ugyanakkor a doktori képzés lényegéből következően mindenkinek saját magának kell megtanulnia a témájához szükséges módszereket. Nincs tudományos kutatás megfelelő módszerek alkalmazása nélkül, de természetesen nincs mindig egyetértés azt illetően, hogy egy adott probléma kezelésére melyek az alkalmas módszerek. Ez a helyzet nem a módszerek szükségtelenségét jelenti, hanem azt, hogy minden kutatónak kutatása témáján kívül a kutatáshoz használt módszerek megválasztásában is másra nem delegálható felelőssége van.

A félév ehhez a választáshoz kíván szempontokat adni. Ismét csak a doktori képzés lényegéhez tartozik, hogy a felvetett kérdésekre nem fogunk mindig megnyugtató választ adni (mert olyanok sokszor bizony nincsenek) és nem adunk irodalomjegyzéket sem. Bármely témakör irodalma legalábbis potenciálisan állandóan változó, a kutató feladata, hogy ezt a változásban lévő irodalmat állandóan kövesse. Természetesen igyekszünk a legfontosabb áramlatokat összefoglalni és javaslatokat teszünk az irodalom áttekintésének kezdő lépéseire.

1. Adatgyűjtési módok és az adatokból levonható következtetések (kísérlet, megfigyeléses vizsgálat, a véletlenítés szerepe az adatgyűjtésben, honnan tudjuk, hogy a dohányzás káros az egészségre, adatok és bizonyítékok, néhány érdekes példa: Berkeley graduate school admissions, death penalty in Florida, Simpson paradoxon)

2. Oksági vizsgálatok, az okság csábítása a tudományban, naív oksági vizsgálatok, okság és manipulálhatóság, propensity score alapú illesztés

3. Statisztikai és érdemi szignifikancia, a p-érték kultusza, illeszkedés és bizonyíték, a mintanagyság szerepe, többszörös tesztelés, hipotézisek és data-driven eljárások, statisztikai rituálék, bizonyíték és ellenbizonyíték

4. Hatások és kölcsönhatások, additív és multiplikatív hatások, függetlenség és együttes hatás lehetséges, adatgeneráló mechanizmusok és statisztikai elemzés, hatások modellezése, különböző hatások együttese

5. Hogyan csinálunk tudományt? Paradigmatikus tudomány, intézményesült tudomány, operacionalizálás, adatok és elméletek, tudomány és előítélet, a tudományos „bizonyítékok” szerepe, tudomány és szakpolitika, meta-analízis

Követelmények

Házi dolgozat alapján, amely bármely, az órán tárgyalt témához csatlakozhat, és meg kell felelnie a tudományos publikációk bizonyos alapkövetelményeinek. A dolgozat műfaja lehet irodalmi áttekintés, megjelent tudományos közlemény kritikája vagy a témának az órain túlmenő leírása.

Az általánosan első kötelező félév témái a következők: adatgyűjtési módok és az adatokból levonható következtetések, statisztikai tesztelés és hipotézisek, oksági vizsgálatok, hatások és kölcsönhatások, valamint olyan általános kérdések, mint hogyan csinálunk tudományt, paradigmaticus tudomány, intézményesült tudomány, operacionalizálás, adatok és elméletek,

tudomány és előítélet, a tudományos „bizonyítékok” szerepe, meta-elemzés, tudomány és szakpolitika

Irodalom

Douglas G. Altman, Martin Bland (1995): "Absence of evidence is not evidence of absence". *British Medical Journal* 311 (7003): pp. 485.

Peter J. Bickel, Eugene A. Hammel, J. W. O'Connell (1975): „Sex Bias in Graduate Admissions: Data from Berkeley”. *Science* 187 (4175): pp. 398-404.

Alan Bryman: „Social Research Methods”. Oxford University Press 2004

Gerd Gigerenzer: „Mindless statistics”. *The Journal of Socio-Economics* 33 (2004): pp. 587–606.

Leslie Kish (1987): „Statistical Design for Research”. John Wiley & Sons, többször pl: Wiley Classics Library

Judea Pearl: „Causality”. 2nd ed. Cambridge University Press 2009

Michael L. Radelet (1981): „Racial characteristics and the imposition of the death penalty”. *American Sociological Review* 46: pp. 918–927.

Módszertan II.

Kurzusleírás

A második félév opcionális: kvalitatív és kvantitatív kérdéseket vizsgál.

- a. Kvantitatív kérdések: adatforrások, regressziós és nem regressziós típusú elemzési problémák, a társadalmi struktúra vizsgálatának alapvető módszerei, nemzetközi összehasonlító vizsgálatok (operacionalizálás, kérdőívszerkesztés, mintavétel és súlyozás, térbeli és kulturális hatások, többszintű elemzés)
- b. kvalitatív kérdések: A kvalitatív adatgyűjtés és elemzés fő módszerei, egyes kvalitatív-kvantitatív módszerek, multimédia adatok elemzése, egyéni és kulturális-társadalmi narratívák, érték és értékmentesség a tudományban

Irodalom

Paul R. Rosenbaum, Donald B. Rubin (1983): "The Central Role of the Propensity Score in Observational Studies for Causal Effects". *Biometrika* 70: pp. 41–55.

Tamás Rudas (2010): „Informative Allocation and Consistent Treatment Selection”. *Statistical Methodology, Special Issue on Statistics in the Social Sciences* 7: pp. 323-337.

Richard L. Scheaffer, William Mendenhall, R. Lyman Ott: „Elementary Survey Sampling”. Wadsworth 1990

Tom A. B. Snijders, Roel J. Bosker: „Multilevel Analysis: An introduction to basic and advanced multilevel modeling”. Sage Publications 2004

Jacques Tacq: „Multivariate analysis techniques in social science research: from problem to analysis.” Sage Publications 1998

Heltai Erzsébet – Tarjányi József (1999): A szociológiai interjú készítése (kézirat)

Gabriele Rosenthal: A történetmesélés gyógyító hatása, in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt

Kopperschmidt, Josef: Az argumentáció elemzése. In Sıklaki I. (szerk.): A szóbeli befolyásolás alapjai I. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995. pp. 219-227.

Michael Bloor, Jane Frankland, Michaëlle Thomas és Kate Robson: Fókuszcsoport a társadalomtudományban: trendek és felhasználási módok, in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt

- Erving Goffman: A terepmunkáról. in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt
- Géring Zsuzsanna : 'Diszkurzív fordulat' a társadalomtudományokban és Ruth Wodak és a diskurzustörténeti iskola. In: Némedi, D. (szerk.): Modern szociológiai paradigmák. Budapest : Napvilág, 2008. pp. 387-406 és 428-457.
- Kathy Charmaz: Lehorgonyozott elmélet, in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt
- Glaser & Strauss, *The Discovery of Grounded Theory*, 1967.

Kutatósze­minárium (Doktori, professzori sze­minárium) I, III

Kurzusleírás

A doktori (professzori) sze­minárium a program egyik legfontosabb órája. A sze­minárium keretében az összes doktorjelölt lehetőséget kap, hogy bemutassa és megvitassa témájának kezdeti lépéseit és dilemmáit, majd pedig a munka folyamatos alakulását, melyet közös vita követ a többi hallgató részvételével. A kurzust a program igazgatója vezeti és moderálja. A kurzuson a képzési ciklus mindkét évfolyamának kötelező a részvétel.

Irodalom:

- Umberto Eco: *Hogyan írjunk szakdolgozatot*, Kairosz Kiadó, 1996.
- Justus J. Randolph (2009) „A Guide to Writing the Dissertation Literature Review Walden University Practical Assessment”, *Research & Evaluation*, Vol 14, No 13 Page 2
- Howard S. Becker (2008) *Writing for Social Scientists: How to Start and Finish Your Thesis, Book, or Article*, University of Chicago Press

Tutori konzultáció

Kurzusleírás

A tutori sze­minárium egyéni rendszeres konzultációs sze­minárium formája, melyen a témavezető és a doktorandusz közösen dolgozik együtt. A konzultációkon a kutatási tervvel kapcsolatos legfontosabb elméleti és módszertani kérdéseket beszél meg a diák a témavezetővel, valamint folyamatosan megvitatják a témához szükséges legfontosabb szakirodalmat. A konzultációk hozzásegítik a hallgatókat a szakdolgozati téma átfogó feldolgozásához. Fontos célja az órának a hallgatók intellektuális ösztönzése és motiválása, mely a magas színvonalú kutatás előfeltétele.

Irodalom:

Később kijelölt, témák szerint

Tanulmányíró sze­minárium, egyéb készségfejlesztő kiegészítő tárgyak

Kurzusleírás

A kurzus célja, hogy finomítsa és javítsa a diákok írásbeli és nyelvi kultúráját, akadémiai íráskészségét, szaktudomány-specifikus tanulmányíró felkészültségét a kutatási cikk műfaja szerint. A sze­minárium célja az, hogy javuljon a hallgató szakmai felkészültsége abban, hogy képes legyen a szakterületének standard műfaji, formai, retorikai, illetve érvelési elvárásai szerint stratégiai döntéseket hozni, megfelelően a tudományos közösség elvárásai, illetve szaktudományos kiadók és folyóiratok követelményei szerint.

Irodalom:

- Swales, John & Feak Christine (2012) *Academic Writing for Graduate Students*, University of Michigan Press

Választható órák (hallgatói igények szerint indítva)

Minőségi mennyiség, avagy a kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek harmonizálása

Kurzusleírás

A mérésekkel szemben támasztott hármas követelmény, a megbízhatóság, érvényesség, általánosíthatóság kritériumainak való megfelelés minden társadalomkutató álma. De mint az álmok általában ezek sem teljesülnek maradéktalanul. A kvantitatív és kvalitatív megközelítések éppen ott válnak ketté, ahol a kutató eldönti, hogy melyik mérési kritérium teljesülése a legfontosabb a számára.

Ám ha a kutatás alanyára, az emberre, nem olyan kauzálisan kontrollálható lényként tekintenek, aki nem más, mint a kérdésekre adott válaszok passzív tartálya, és igyekeznek a cselekvők saját értelmezéseit figyelembe venni, a kvantitatív és kvalitatív megközelítések szervesen egymásra építhetők.

A kurzus a kutatói tevékenység (ön)reflexiójának fontosságát igyekszik példákon keresztül hangsúlyozni, akár az adatszerzés, akár az adatelemzés, akár a közlés fázisairól legyen is szó.

Irodalom:

Kaplan, D.: Methodology for the social sciences, Sage Publ. 2004

Bodor, Péter: Szavak, képek, jelentés - Kvalitatív kutatási olvasókönyv, L'Harmattan Kiadó, 2013

Figurációs szociológia: Norbert Elias tanítványai es követői

Kurzusleírás

A kurzus céljai megismertetni a hallgatókat azokkal a fontosabb kutatási irányokkal, amelyek Norbert Elias civilizációelméletéhez és a belőle kinövő figurációs szociológiához kapcsolódnak. További cél, hogy elősegítsük a hosszabb távú, illetve egymást kölcsönösen befolyásoló tényezők által magyarázható társadalmi-kulturális változások szisztematikus, fogalmi és módszertani szinten is reflektált elemzési lehetőségeinek végig gondolását.

Irodalom:

Elias, Norbert: A civilizáció folyamata. Szociogenetikus és pszichogenetikus vizsgálódások.

Ford. Berényi Gábor. Gondolat, Bp., 1987. Összefoglalás, 677-806. old. [Coospace]

Elias, Norbert: A szociológia lényege. Ford. Berényi Gábor. Napvilág, Bp., 1999.

Duindam, Jeroen: Myths of Power. Norbert Elias and the Early Modern European Court.

Amsterdam University Press, Amsterdam, 1995. 3. fejj., 35-80. old.; 6. fejj., 137-158. old.; 7. fejj., 159-180. old. [Coospace]

Gillingham, John: From Civilitas to Civility. Codes of Manners in Medieval and Early Modern England. Transactions of the Royal Historical Society, 6. sor., 12. évf., 2002, 267-289. old.

[Coospace]

Adalékok a migráció szociológiájához

Kurzusleírás

Az óra egy bevezető kurzus a migráció szociológiájába. A migráció szociológiájának egyes alapvető kérdéseinek megvitatását nemrég befejezett vagy folyamatban lévő empirikus (lehetőleg az összehasonlító és interdiszciplináris) kutatás alapján végezzük el. A kurzus célja, hogy a hallgatóknak bemutassa az elméleti irodalmat legfontosabb kérdését, valamint, hogy mélyreható kutatási tapasztalatokkal lássa el a hallgatókat (beleértve a hipotézis fejlesztést, operacionalizálást mintavétel kérdését, és az elemzés sajátos követelményeit, stb.)

Irodalom

Massey et al (1993) Theories of International Migration Population and Development Review 19(1993)431-466.

Csepeli, Gy. – Orkeny A. and E. Sik (2001) Determinants of Denial and Acceptance of Refugees in Hungary In: Ethnic minorities and Inter-Ethnic Relations in Context, eds.: Karen Phalet and Antal Örkeny, Ashgate, Aldershot pp. 85-96.

Measuring discrimination (2010) (with Bori Simonovits) in: *The Hungarian Labour Market – 2010*. eds.: Fazekas Károly, Anna Lovász, Álmos Telegdy, Institute of Economics, HAS, Budapest, pp.120-134.

Case study – Hungary (2010) in: *Migrants to Work: Innovative approaches towards successful integration of third country migrants into the labour market*, DG Employment, Social Affairs, and Equal Opportunity, Bruxelles, pp. 241-351.

Kritikai elméletek hálózati szintézise

Kurzusleírás

A félév során azt a kérdést járjuk körbe, hogy a klasszikus és késő modernitás különböző kritikai elméletei miként kapcsolhatók egymáshoz a hálózatelméletek segítségével. A félév első szakaszában kritikai elméleteket tekintünk át (Bourdieu, Giddens, Habermas, Honneth, Lash), ezt követően a szintézishez segítséget kínáló hálózatelméleteket (White, Latour). Végül kísérletet teszünk egy olyan modell felvázolására, ami lehetőséget kínál egy összevont megközelítésre. A félév a doktori kutatáshoz kapcsolódó házi dolgozattal zárul.

Irodalom

Bourdieu, Pierre (2002) *A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről*, Budapest: Napvilág

A Replika Giddens száma (2013/ 82. szám):

Giddens, Anthony (1991) *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity.

Giddens, Anthony (1992) *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies*. Cambridge: Polity -

Giddens, Anthony (1995) *Beyond Left and Right — the Future of Radical Politics*. Cambridge: Polity.

Habermas, Jürgen (2011) *A kommunikatív cselekvés elmélete*. Gondolat.

Lash, Scott (1999) *Another Modernity, A Different Rationality*, Oxford: Blackwell

Lash, Scott (2002) *Critique of Information*, London: Sage, 2002.

Latour, Bruno (2005) *Reassembling the social: an introduction to actor-network-theory*. Oxford, Oxford University Press.

White, Harrison C. (2008) *Identity and control: how social formations emerge*. Princeton, N. J., Princeton University Press.

Romák Magyarországon. Történelem és társadalomtudományi megközelítések

Kurzusleírás

A félév során a magyarországi romák helyzetét, a hatalomnak a romákról alkotott képzetét történelmi kontextusban, összehasonlító perspektívában, interdiszciplináris eszközökkel vizsgáljuk. A félév során vizsgáljuk a modern magyar államnak a romakérdéshez való viszonyulását; a cigány-, ill. romapolitikák történetét. Az egyenlőség és az emberi jogok szempontjából elemezzük, hogy a hatalom képviselői a különböző korszakokban hogyan próbálták megvonni a határokat a kisebbségi csoportok és a „többség” között, és milyen hatásuk lehet(ett) a cigányokról/romákról szóló diskurzusoknak a mindennapokban.

Irodalom

Gellner, Ernest. “The Coming of Nationalism and its Interpretation: the Myths of Nation and Class,” in *Mapping the Nation*, ed. Gopal Balakrishnan (London: Verso, 1996), 98–132.

Smith, Anthony D. *Ethno-Symbolism and Nationalism: A Cultural Approach*. (New York: Routledge, 2009).

Kóczé, Angéla and Trehan, Nidhi. “Postcolonial Racism and Social Justice: The Struggle for the Soul of the Romani Civil Rights Movement in the ‘New Europe’,” in: *Racism, Post-*

colonialism, Europe, edited by G. Huggan. (Liverpool: Liverpool University Press, 2009), 50-77.

Ladányi, János and Szélényi, Iván. Patterns of Exclusion: Constructing Gypsy Ethnicity and the Making of an Underclass in Transitional Societies of Europe. (Columbia University Press: New York, 2006).

Vidra, Zsuzsanna and Fox, Jon. Mainstreaming of Racist Anti-Roma Discourses in the Media in Hungary, *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 4 (2014) 12, 437-455.

Szikra, Dorottya. Democracy and welfare in hard times: The social policy of the Orbán Government in Hungary between 2010 and 2014, *Journal of European Social Policy* 24. December (2014): 486-500.

Majtényi, Balázs and Majtényi, György. A Contemporary History of Exclusion. The Roma issue in Hungary from 1945 to 2015, (CEU Press: Budapest – New York, 2016).

A kritikai társadalomkutatás módszerei

Kurzusleírás

A tantárgy célja a társadalomkutatás azon módszereinek, elméleteinek eszméletörténeti perspektívába helyezése, amelyeket valamilyen szempontból kritikainak tekinthetünk. A kurzus során megismerkedünk a klasszikus, két világháború közötti magyar szociográfiával, szemezgetünk az államszocializmus idején zajló, témánkba vágó kutatásokból, majd közelebbről megvizsgáljuk a legfrissebb irányzatokat is. A konkrét kutatások „mögé” rendeljük az elméleti és módszertani irodalmat és megkíséreljük a doktoranduszok kutatási témáit is beilleszteni a vizsgálódásunkba.

Követelmények

A félév akkor számít teljesítettnek, ha a hallgató egy általa megválasztott, az oktatóval egyeztetett témában önálló szempontok alapján kidolgozott prezentációt készít és mutat be a szemináriumot záró workshopunkon.

Irodalom

Témafelvetés: kritikai, társadalomkutatás, módszer, elmélet, eszméletörténet fogalmainak körbenjárása a Kemény István féle 1970-es szegénység-kutatás példáján

Szakirodalom: https://epa.oszk.hu/03100/03109/00007/pdf/EPA03109_replika_104.pdf

A népi szociográfia Magyarországon

Példa: Veres Péter: Gyepsor (bármelyik kiadás)

Bognár B. (2009): A népi szociográfia nemzeti radikalizmusa: Erdei Ferenc, Féja

Géza és Veres Péter társadalomszemléletének kapcsolódásairól. *Szociológiai Szemle*, 19(2): 60–77.

Némedi D. (1985): A népi szociográfia: 1930–1938. Budapest: Gondolat.

Változó valóság, változó szociográfia - Az 1979-es Korunk vita

https://epa.oszk.hu/00400/00458/00500/pdf/EPA00458_Korunk_1979_06_441-454.pdf

Berkovits György, A szociográfia magatartása, *Mozgó Világ*, 1978/6., 3–12.

Rejtett résztvevő megfigyelés

Példa: Haraszi Miklós: Darabbér (részlet: <https://epa.oszk.hu/00000/00003/00027/HM.htm>)

Horváth Sándor, Pethő László, Tóth Eszter Zsófia (szerk.) *Munkástörténet, munkásantropológia*. Napvilág 2003.

Mark Pittaway, *The Workers' State: Industrial Labor and the Making of Socialist Hungary, 1944–1958*, University of Pittsburgh Press, 2012

Az oral history és az interjúzás mint kritikai módszerek

Példa: Erős Ferenc – Kovács András – Lévai Katalin: „Hogyan jöttem rá, hogy zsidó vagyok?” *Interjúk*, Medvetánc, 1985, 2–3. 129-145.

Kovács Éva: A narratív módszertanok politikája

Kritikai fehérség-kutatás

Példa: A Kóczé, N Trehan, Postcolonial racism and social justice: The struggle for the soul of the Romani civil rights movement in the 'New Europe'

Hogyan kutassuk az emberi jogokat és a nemzetközi rendszert?

Kurzusleírás

A kurzus célja, hogy a PhD diákokat segítse abban, hogy a nemzetközi kapcsolatokra jellemző kutatási módszereket elsajátítsák, hatásosan érveljenek és képesek legyenek kutatási eredményeiket a szakma elvárásainak megfelelően prezentálni mind írásban, mind szóban. A kurzus felkészíti a hallgatókat kutatási témájukban konferencia előadások tartására, absztraktok és tanulmányok írására.

Irodalom

Martin Hollis and Steve Smith (1991) *Explaining and Understanding International Relations*, Clarendon.

Christopher Lamont (2015) *Research Methods in International Relations*, SAGE.

Anthony Weston (2000) *A Rulebook for Arguments*, Hackett.

Alexander L. George and Andrew Bennett (2005) *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*, Belfer Center.

Jonathon Moses and Torbjørn Knutsen (2012) *Ways of Knowing: Competing Methodologies in Social and Political Research*, Palgrave.

Nacionalizmus: új formák és új megközelítések

Kurzusleírás

A kurzus azokat a szélsőséges etnonacionalista és szélsőjobboldali politikai diskurzusokat vizsgálja, amelyek a közösségi identitásokat helyezik előtérbe, de működésük tekintetében elválaszthatatlanok tágabb társadalmi, gazdasági és közéleti folyamatoktól a normatív és az empirikus társadalomtudományok megközelítéséből értelmezze. A kurzus fókuszában olyan kérdések állnak, mint a neo-nacionalizmus, a kultúra nemzetiesítése, a magas és populáris kultúra identitásképző folyamatai, a neo-nacionalizmus és szélsőjobboldali politika kapcsolata, valamint rasszizmus és újnacionalizmus kölcsönhatása.

Irodalom

Stewart, Michael: „Populism, Roma and the European Politics of Cultural Difference”. In Stewart, Michael (szerk.): *The Gypsy 'Menace': Populism and the New Anti-Gypsy Politics*. London: Hurst, 2012. 3-23.

Feischmidt et al: *Nemzet a mindennapokban. Az újnacionalizmus populáris kultúrája*. Budapest: L'Harmattan – MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2014.

Holmes, Douglas R.: *Integral Europe: Fast-Capitalism, Multiculturalism, Neofascism*. Princeton: Princeton University Press, 2000.

Edensor, Tim: *National Identity, Popular Culture and Everyday Life*. Oxford: Berg, 2002.

Gellner, Ernest: *A nemzetek és a nacionalizmus*. Budapest: Napvilág Kiadó, 2009.

Gingrich, Andre és Banks, Marcus: *Neo-nationalism in Europe and beyond. Perspectives from Social Anthropology*. New York - Oxford: Berghahn, 2006.

Társadalom és Nemek

Kurzusleírás

A tárgy a társadalmi és nemi viszonyok összefüggéseit és kölcsönös egymásra hatását társadalomtörténeti példákon keresztül vizsgálja. A társadalomtörténet sajátos nemi szempontú megközelítésével lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy megértsék azt, hogy a társadalmi formációk, hatalmi viszonyok és elrendeződések egyik legfontosabb szervezőeleme a nemhez (gender) tartozás, amely előírja a társadalmi szereplők lehetőségeit, viselkedési- és szabadság-korlátait, szerepeit és normáit, valamint élethorizontjait. A tárgy

keretében elemezzük továbbá a tudománytörténetben (a pszichológia, szociológia, orvostudomány) konstruált nő és férfi fogalmakat és ezek hatását a társadalmi látásmódokra és gyakorlatokra.

Irodalom

Patrick J. Geary: *Women at the beginning. Origin Myths from the Amazons to the Virgin Mary.* Princeton, 2006.

Thomas Laqueur: *A testet öltött nem. Test és nemiség a görögöktől Freudig.* Új Mandátum, 2002. I. fejezet: A nyelv és a test 21-45 oldalak

Sigmund Freud: *Rossz közérzet a kultúrában.* In: *Freud: Esszék.* Gondolat, Bp., 1982. 340–341.

J-J. Rousseau (1978). *A társadalmi szerződésről.* In: *Rousseau: Értekezések és filozófiai levelek.* Magyar Helikon, 463–607.

Waylen, Georgina (2003). *Társadalmi nem, feminizmus és az állam: áttekintés;*

Randall, Vicky (2003). *Társadalmi nem és hatalom: a nők politikai részvétele.* In: *Randall, Vicky – Waylen, Georgina (szerk.) Társadalmi nem, politika és az állam.* Józsvöveg, Bp. 13-34.; 252-277.

Londa Schiebinger (1997). *Miért hívják az emlősöket emlősöknek? A nemek politikája a 18. századi természetrajzban.* Replika 28. 77-88.

Wessely Anna (2004). *Nőkérdés a 18. század végén.* In: *Helmich Dezső – Szántó Zoltán (szerk.): Metodológia, társadalom, gazdaság. In memoriam Bertalan László.* Közgazdasági Szemle Alapítvány, Bp. 185–192.

Condorcet (1986). *Az emberi fejlődés vázlatos története.* Gondolat, Bp., 1986. 260–261.

Alexis de Tocqueville (1993). *A demokrácia Amerikában.* Európa, Bp. III. könyv, III. rész 12. fejezet

Emile Durkheim (1982). *Az öngyilkosság.* KJK, Bp. 256–260.

Georg Simmel (1996). *Női kultúra.* In: *A kacérság lélektana.* Atlantisz, Bp. 25 – 44.

John Stuart Mill: *The Subjection of Women.* (1869)

Terry R. Kandal: *The Woman Question in Classical Sociological Theory.* Florida International University Press, 1988.

Georg Simmel: *Egy nőmozgalmi jubileum; A nőkongresszus és a szociáldemokrácia.* 139-167.

bell hooks: *A feminizmus mint transzformációs politika.* In: *Hadas Miklós (szerk.): Férfiuralom.* Replika könyvek, Bp., 1994. 98-105.

Pierre Bourdieu: *Férfiuralom* In: *Hadas Miklós (szerk.): Férfiuralom.* Replika könyvek, Bp., 1994. 7-54.

Michael S. Kimmel: *A maszkulinitás jelenkori 'válsága' történelmi perspektívából.* *Replika* 43-44. (2001. június), 37-74.

Tim Carrigan-Bob Conell - John Lee: *A maszkulinitás új szociológiája felé,* *Replika* 69. (2009. december) 43-89.

Történelem és szociológia

Kurzusleírás

A kurzus fő célja, hogy történelmi háttérrel adva segítse a szociológus doktoranduszokat témáik mélyebb megértésében, azok időbeli kontextusba helyezésében. Ez okból minden egyes csoport esetében más a téma, sőt mert egyénre szabott curriculumot szoktam összeállítani részükre. Az órák úgy zajlanak, hogy valaki referál az olvasott műről és megbeszéljük. Ennek

során változatos témák kerülnek napirendre, de rendszerint olyan fontos, szemléletformáló műveket választok ki erre a megbeszélésre, aminek az ismerete és a megbeszélése mindenki számára tanulságokat tartogat. Egyszersmind sok és különféle problémák vetődnek fel velük kapcsolatban, ezáltal pedig tágul a hallgatók látóköre, tájékozottságuk mértéke. E félévben az alábbi munkák szerepelnek a megbeszélések napirendjén, melyek mindegyike egy-egy doktorandusz hallgató saját kutatási témájához illeszkedik, de szigorúan csak történeti perspektívában.

Irodalom:

Robert Castel: A szociális kérdés alakváltozatai

Buzinkay Géza: Borsszem Jankó és társai

Vásárhelyi Mária: Csalóka emlékezet

Juhász Júlia: Híradás a Dzsumbujról; Ambrus Péter: A Dzsumbuj

Szolidaritás a későmodernitásban: elméleti megközelítések és kutatási gyakorlatok

Kurzusleírás

A kurzus célja, hogy bevezetést nyújtson a szolidaritás késő modernitásbeli diskurzusaiba. E célból a félév során lehetőség van bekapcsolódni egy folyó OTKA-kutatásba, a szolidaritás problematikája felől pillantva a saját doktori témára. A félév során elméleti szempontok, empirikus tendenciák kerülnek bemutatásra, melyeket egy önálló mini-kutatásban lehet hasznosítani. A félév a munka bemutatásával és házi dolgozattal zárul.

Irodalom

Castel, Robert: A szociális kérdés alakváltozásai. Bevezetés

Castells, Manuel: A hálózati társadalom kialakulása 1. Bevezetés és Konklúzió

Sik Domonkos: Szolidaritás a késő modernitásban - http://real-j.mtak.hu/11905/1/Szociologia_2018_01_belivek.pdf

Sik Domonkos: Válaszok a szenvedésre. 2018

Takács Erzsébet: A szolidaritás alakváltozásai - Az együttműködés lehetőségei és gátjai a mai Magyarországon 2018.

2.2 Doktori oktatási program: Interdiszciplináris társadalmi kutatások Doktori Program

Képzési cél: A program célja olyan szakemberek elindítása a hazai és nemzetközi tudományos karrierhez vezető úton, akik a társadalmi jelenségeket egymással való összefüggéseikben, kulturális és történeti meghatározottságukban, módszertani megközelíthetőségük sokféleségében képesek látni és vizsgálni. A leendő végzeteknek bizonyítaniuk kell, hogy képesek önállóan végzett, innovatív megoldásokat eredményező kutatásra, valamint annak nemzetközi tudományos kommunikációs térben történő megjelenítésére.

Az interdiszciplináris társadalmi kutatások doktori program sajátos kreditkövetelményei:

Kreditszerzés módjai/moduljai:

tanulmányi munkával: minimum 65 kreditpont
tudományos munkával minimum: 160 kreditpont
oktatói tevékenységgel minimum: 15 kreditpont

I. ciklus. Képzési és kutatási szakasz

A ciklus célja: Az első ciklus célja kettős.

Egyfelől el kell kezdeni az önálló kutatói munkát (tudományos modul). Másfelől az interdiszciplináris társadalmi kutatások sajátosságaihoz igazodva, több társadalomtudományos szakterülethez tartozó módszerrel, témával ismerkednek meg a hallgatók (képzési modul). A képzés ezen szakasza két nagyobb részre oszlik.

Tanulmányi modul

I.1.1. Alapozó tárgyak (előadások). Az első két félévben azokat az alapozó kurzusokat végzik el a hallgatók, amelyek során elméleti jellegű megközelítéseket sajátítanak el. Kötelező kurzusok tématerületei: dinamikus szociológia, tudat és tudattalan pszichológiája, kulturális archetipusok. Az előadások heti rendszerességűek, egyenként 10 kredit.

I.1.2. Kutató szemináriumok. Az első képzési ciklus mindegyik félévében az interdiszciplináris társadalmi kutatások doktori program által meghirdetett, választható kutató szemináriumokat is elvégzik a hallgatók. A kutatószemináriumok heti rendszerességűek, egyenként 5 kredit.

I.2. Tudományos modul

A tudományos modul célja, hogy már a képzés első ciklusában a hallgató elkezdje kutatási tervének kidolgozását, valamint számot adjon róla a szűkebb és tágabb tudományos közösségnek. Ennek érdekében az első 3 félévben kötelezően végzi a tutori konzultációkat. A tutori konzultációk eredményeként a hallgató a képzési és kutatási szakaszban legalább egy (a későbbiekben részletezett) publikációt készít vagy egy a doktori program vezetése által elfogadott tudományos konferencián beszámol kutatásairól. A folyóirat által igazoltan elfogadott publikáció vagy a konferencia előadás feltétele a komplex vizsgára bocsátásnak.

A tudományos modul részét képezik a teadélutánok és a professzori szemináriumok órák is, melyeket minden félévben elvégzik a hallgatók. A professzori szemináriumon a hallgatók a doktori iskola közössége előtt adnak számot kutatásuk aktuális helyzetéről. A teadélutánokon olyan széleskörű tudományos és üzleti tapasztalatokkal rendelkező, meghívott előadók munkájába tekintenek be, akik saját tapasztalataik alapján bevezetik a hallgatókat a kutatások végzéséhez szükséges fogásokba.

Komplex vizsgára bocsátás feltétele: legalább 120 teljesített kredit. Ebből minimum 65 kreditet az interdiszciplináris társadalmi kutatások doktori program által meghirdetett kötelező és választható kurzusok jelentenek. A tudományos modulból minimum 55 kreditet kell teljesíteni. A képzési modul órái csak egyszer végezhetőek el (kreditet csak egy alkalommal lehet szerezni

egy óra elvégzéséért). A tudományos modulban meghirdetett órákat minden félévben kötelező felvenni, azaz ugyanannak az órának az elvégzéséért minden félévben kredit jár. A tudományos modul keretében teljesített publikációk, konferencián való részvételek és egyéb tudományos teljesítmények kreditértékét a kutatási és disszertációs szakaszban mellékelt táblázat tartalmazza.

A komplex vizsga tárgyai: interdiszciplináris kutatásmélet, interdiszciplináris kutatások módszertana

+ a disszertáció tudományos tézistervének védeése

A komplex vizsga értékelése: megfelelt, nem felelt meg

Az első képzési ciklus, képzési és kutatási szakasz (4 félév) struktúrája

	1. félév	2. félév	3. félév	4. félév
1. Tanulmányi modul				
Dinamikus szociológia I	10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Dinamikus szociológia II		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető		
Kulturális archetípusok	10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Tudat és tudattalan pszichológiája		10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető		
Módszertan I	10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Módszertan II		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető		
Választható óra I.			5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra II.			5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra III.			5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
2. Tudományos modul				
Professzori szeminárium I. és II. évfolyam együtt	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

Teadélután	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
Tutori konzultáció	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	
A tudományos tevékenységek (konferenciák, workshop-ok, publikációk stb.) esetében a második képzési ciklus, vagyis a kutatási és disszertációs szakasz struktúrájában meghatározott kreditpontok érvényesek.				

Minimum teljesítendő kredit a 4. félév végére 120 kredit.

Félévente minimálisan elvégzendő kreditszám:

Tanulmányi modul:

I. félév: 30, II. félév: 20, III. félév: 10, IV. félév: 5

Tudományos modul:

I. félév: 15, II. félév: 15, III. félév: 15, IV. félév: 10

II. ciklus. Kutatási és disszertációs szakasz

A ciklus célja: A ciklus elsődleges célja, hogy a jelöltet felkészítse a doktori cselekményre, valamint a tudományos életben való részvételre. A cél elérésének részét képezik azok a tudományos tevékenységek, amelyekkel a jelölt igazolja a doktori fokozat elnyerésére való alkalmasságát. Ennek megfelelően számot ad publikációs tevékenységéről, oktatói alkalmasságáról, tudományos konferenciákon előadói képességéről.

Kreditkövetelmények a II. ciklusban: a teljesítményekre adható kreditek: a témavezető javaslata alapján

Tutori szeminárium, I., II., III., IV félév, szeminárium, amely magába foglalja a folyamatos tudományos kutatómunkát, erről beszámolókat készít, kötelező, 4*10 kredit	összesen 40 kredit
Önálló kurzus vezetése, magyar vagy idegen nyelven, bármelyik félévben, kötelező	magyar nyelven 15 kredit, idegen nyelven 20 kredit
Önálló tudományos publikációk, közlemények magyar nyelven	15 kredit
Önálló tudományos publikációk, közlemények idegen nyelven	20 kredit
Tudományos recenziók magyar nyelven,	5 kredit
Tudományos recenziók idegen nyelven,	10 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, előadás formájában, magyar nyelven	10 kredit

Konferenciákon való részvétel és prezentáció, poszterrel, magyar nyelven	5 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, eladás formájában, idegen nyelven	15 kredit
Konferenciákon való részvétel és prezentáció, poszterrel, idegen nyelven	10 kredit
Teadélután és professzori szeminárium (választható)	5 kredit
Kutatóhelyi vita, az elkészült teljes disszertáció első variációjának alapján, kötelező	15 kredit

Többszerzős művek vagy közös konferencia-előadások esetében a kreditek arányosan oszlanak meg.

Minimum teljesítendő a kutatási és disszertációs szakaszban 120 kredit.

KÉPZÉSI ÉS KUTATÁSI SZAKASZ

PHDIntDSZ1 – Dinamikus szociológia I

10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető

PHDIntDSZ2 Dinamikus szociológia II.

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDIntPSZ– Tudat és tudattalan pszichológiája

10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető

PHDIntKuT– Kulturális archetípusok

10 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető

PHDIntKuA– Kulturális antropológia

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntÉ– Értékek szociológiája

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntMT – Módszertan

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntPT – Politikatudomány

5 kredit, előadás, választható, nem ismételhető

PHDIntFI – Filozófia

5 kredit, előadás, választható, nem ismételhető

PHDIntMI – Migráció

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntNÖSSZ – Nemzetközi összehasonlító kutatások

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntBD – Big data a társadalomkutatásban

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntRK– Romakutatás

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntPSZ1– Professzori szeminárium

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDPSZ2 – Professzori szeminárium

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntPSZ3 – Professzori szeminárium

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntPSZ4 – Professzori szeminárium

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTD1 – Teadélután

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTD2 – Teadélután

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTD3 – Teadélután

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTD4 – Teadélután

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTu1 – Tutori konzultáció

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTu2 – Tutori konzultáció

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntTu3 – Tutori konzultáció

5 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

PHDIntKomplex- Komplex vizsga

20 kredit, kötelező

KUTATÁSI ÉS DISSZERTÁCIÓS SZAKASZ**PHDIntTUT1 – Tutori szeminárium**

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDIntTUT2 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDIntTUT3 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDIntTUT4 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDOkt1 – Oktatási tevékenység

15 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDTAN1 – Önálló tudományos publikációk, közlemények magyar nyelven

15 kredit, gyakorlat, választható

PHDTAN2 – Önálló tudományos publikációk, közlemények idegen nyelven

20 kredit, gyakorlat, választható

PHDTANR1 – Tudományos recenziók magyar nyelven

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDTANR2 – Tudományos recenziók idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf1 – Konferencián való részvétel, prezentáció, előadás, magyar nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf2 – Konferencián való részvétel, prezentáció poszterrel magyar nyelven

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf3 – Konferencián való részvétel, prezentáció, előadás idegen nyelven

15 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf4 – Konferencián való részvétel, prezentáció poszterrel idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKut – Kutatóhelyi vita

15 kredit, gyakorlat, kötelező

Tárgyfelelősök

Kód	Tantárgy	Tárgyfelelős
	Dinamikus szociológia	Fokasz Nikosz
	Kulturális archetípusok, kulturális antropológia	Biró Judit
	Módszertan	Rudas Tamás
	Kutatószeminárium (professzori, doktori szeminárium)	Csepeli György, Biró Judit
	Tanulmányíró szeminárium (egyéb készségfejlesztő tárgyak), Választható órák,	Az interdiszciplináris képzési program vezetője, Csepeli György

Tematikák:

Előadások

Dinamikus szociológia 1-2

Kurzusleírás:

Társadalmi dinamika a társadalmi innovációk keletkezésének és diffúziójának tükrében. Multidiszciplináris megközelítés.

Megközelítésünkben az újdonságok keletkezése, illetve elterjedése a társadalmi változás két szorosan összefonódó, fogalmilag sem könnyen szétválasztható, de az elemzés szempontjából mégis elkülönítendő tényezője. Ezen előadások során döntően az innovációk keletkezésének körülményeivel foglalkozunk. Kiindulópontunk annyiban szociálpszichológiai, hogy feltételezzünk a mikroszociológia szintje, azaz az egyéni és a társas találkozásának színtere a társadalmi innovációk létrejöttének állandó forrása. A mikro szinten keletkező innovációk közül azonban nem mind, hanem elsősorban az ún. makró-innovációk létrejöttének körülményei érdekelnek. Ezek keletkezésének nincs sem általános elmélete, sem bevett módszertana, s az előadás egy lehetséges általános elmélet megalkotásához kíván hozzájárulni. Arra a következtetésre fogunk ugyanis jutni, hogy a legkülönbélebb, valamiképp az újdonságok keletkezésével foglalkozó tudományág részkonceptióiból kiolvasható a makró-innovációk keletkezésének egy általános sémája. Ezen előadások anyaga, történészek (Szücs, Hajnal, Furet, Braudel), tudomány filozófus (Feyerabend), pszichológus (Csikszentmihályi), evolúcióbiológusok (Maynard Smith, Szathmáry) Koestler mint tudománytörténész és pszichológus, közgazdász (Jánossy), valamint fizikus (Tél) és mások együttesen sok ezer oldalnyi munkája.

Irodalom:

Fokas, Nikos: Evergreens, sensations and the rest. A quantitative analysis of dynamics of news articles on domestic politics Review of Sociology Vol. 14. (2008)
 Fokasz Nikosz (2006): Növekedési függvények, társadalmi diffúzió, társadalmi változás, Szociológiai Szemle, 3. szám
 Jánossy Ferenc (1979): Az akkumulációs lavina megindulása, Magvető Kiadó, Budapest
 Orthmayr Imre: Polányi Mihály és a társadalmi evolúció elmélete, Polanyianna 2002/1-2.
 Feyerabend, Paul A módszer ellen, Atlantisz, 2002. p40.

Wessely Anna: Egy autopoietikus művészetszociológia, Replika, 2009. május, 66. szám, p101-109.

Bognár Bulcsu: Miképpen lehetséges szociális rend? Replika 66. szám 2009. május, Niklas Luhmann: Kettős kontingencia, In Bevezetés a rendszerelméletbe p299-306, Gondolat, 2006

Niklas Luhmann: A kontingencia, mint a modern társadalom önértéke, In Niklas Luhmann: A modernség megfigyelései, AKTI-Gondolat, Budapest 2010. p59-80.

Tudat és tudattalan pszichológiája

Kurzusleírás:

Az európai kulturális hagyomány a legutóbbi időkig masszívan tudatcentrikus volt, amit a felvilágosodás racionalizmusa még jócskán fel is erősített. Ez alól csak néhány 18. századi skót filozófus és pszichológus, valamint Freud volt kivétel. Az utóbbi évtizedek kutatásai, részben az idegtudományok óriási fejlődése révén, amivel szorosabbá vált a kapcsolatuk a kognitív és pszichológiai tudattal, kis túlzással paradigmaváltást eredményeztek azzal, hogy felismertük a kognitív tudattalan, vagy ahogy Timothy Wilson nevezi adaptív tudattalan jelentőségét. Bár ez az új szemlélet még messze nem vált általánossá a szociálpszichológiában, de meggyőződésem, hogy a mai és jövőbeni kutatások és alkalmazások középpontjában a tudattalan kognitív folyamatok és a tudattalan és tudatos folyamatok interakciója áll és fog állni. Ezért tartom lényegesnek ezt a szemléletváltást megalapozni ezzel a kurzussal, melynek anyaga az elmúlt 10 év során folyamatosan gazdagodott és finomodott.

Irodalom:

Timothy D. Wilson (2010) Ismeretlen önmagunk. A tudattalan új megközelítése. Budapest: Háttér Kiadó

Daniel M. Wegner (2009) A tudatos akarat illúziója. Budapest: Kossuth Kiadó

Kulturális archetípusok

Kurzusleírás:

A kurzus célja az emberről szóló modern tudományos diskurzusok rejtett, archetipikus mintázatainak feltárása. Az idegen és a másik, a deviancia, a művészet, a lélek betegségeivel való együttélés, a terápia gyakorlatai adnak mintáinak interaktív megbeszélése, esettanulmányok bemutatása révén mutatjuk be a modernitás tudattalanjaként megbúvó kulturális archetípusok repertoárját.

Irodalom:

Michel Foucault: A „kormányozhatóság”. In.: Foucault: A fantasztikus könyvtár. (Ford.: Romhányi-Török Gábor) Pallas Stúdió – Attraktor Kft., 1998. pp.106-124.
 Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a devianciák szociológiájába. Bp., Új Mandátum Kiadó, 2001. (Vál., az előszó és összekötőszöveget írta: Rácz József).
 G.H. Mead: Az én. In.: Mead: A pszichikum, az én és a társadalom. Gondolat, 1973. pp.
 Bernhard Waldenfels: Felelet arra, ami idegen. Egy reszponzív fenomenológia vázlata. (Ford.: Tengelyi László) www.c3.hu/~gond/tartalom/20/frawald.html
 Buda Béla: A mai pszichiátria. Hatalom, küzdelmek, intrikák. In.: Az elme gyógyítása. Kritikus pillantások egy különös orvosi szakterületre. Háttér Kiadó, 2011.
 Tengelyi László: A felelősség álláspontja. In.: Tengelyi L.: A bűn, mint sorseseemény. Atlantisz, 1992.
 Aron Gurevics: A sagák személyiségképe. In.: Az individuum a középkorban. Atlantisz, 2003. pp. 50-73.
 Kerényi Károly: Hérosztörténetek. Bevezetés. In.: Kerényi: A görög mitológia II. Szukits Kiadó, 1997.

Módszertan

Kurzusleírás:

A kurzus célja: a társadalomtudományi kutatások során gyakran alkalmazott kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek bemutatása. Kiemelten foglalkozunk a szociális reprezentáció elméletével és a szociológiai (szociálpszichológiai) narratív paradigmára épülő elemzési technikákkal, valamint a survey vizsgálatokkal, adatgyűjtésekkel. A felhasznált adatok semmiféle tudományban nem értelmezhetőek abszolút értelemben, hanem csak az adatgyűjtés módja által meghatározott értelmezési kereten belül. Például megadhatjuk a munkanélküliségi rátát, de ezt nehéz, sőt szinte lehetetlen értelmezni anélkül, hogy megmondanánk, hogy a szám a munkanélküliségi támogatásért jelentkezők száma alapján készült összesítés vagy egy felmérésben a magukat munkanélkülinek vallók arányán alapuló becslés. Az adatgyűjtés módja tehát már a legalapvetőbb adatok használói számára is fontos, és még inkább így van ez azokkal, akik az adatokat nem csak használják, hanem elemzik is. A kurzus az adatgyűjtés és adatelemzés néhány fontos kérdését tekinti át, azzal a céllal, hogy tájékozódási pontokat adjon abból a szempontból, hogy milyen kérdéseket lehet feltenni és milyen jellegű válaszokat lehet kapni adatok alapján. Nem foglalkozunk igazán részletesen egyetlen adatelemzési eljárással sem, inkább igyekszünk megkönnyíteni ezek későbbi elsajátítását, illetve a hallgatók által

ismert módszereket megpróbáljuk helyes perspektívába helyezni. A kurzus doktori szintje részben a tárgyalás általános és általánosító szintjében, részben pedig a hallgatóktól elvárt hozzájárulásban nyilvánul meg.

Irodalom:

Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2005.
 Síklaki István: Vélemények mélyén. A fókuszcsoporthoz módszer; a kvalitatív közvélemény-kutatás alapszere. Kossuth Kiadó, 2006
 Burawoy, Michael (1991): Ethnography Unbound: Power and Resistance in the Modern Metropolis. Berkeley - Los Angeles, University of California Press.
 Rudas Tamás: Közvélemény-kutatás: Értelmezés és kritika. Budapest: Corvina, 2006.

Kutatósze minárium (professzori sze minárium) I.II.III.IV

Kurzusleírás

A professzori sze minárium a program egyedülálló n fontos órája, ahol az összes doktorjelölt rendszeresen lehetőséget kap arra, hogy bemutassa és a megvitassa kérdésfeltevéseit, hipotéziseit, kutatási módszereit, majd a kutató munka során nyert eredményeket. A sze mináriumot a program vezetője és az egyik alapozó tárgy oktatója vezet. Az első képzési ciklus mindkét évfolyamának hallgatói számára kötelező a részvétel.

Irodalom

Becker, H.S. 2008, Writing for Social Scientists:How to Start and Finish Your Thesis Book or Article. Chicago: University of Chicago Press

Eco, U. 1996. Hogyan írunk szakdolgozatot? Budapest: Kairosz

Tutori konzultáció

Kurzusleírás:

A tutori konzultáció a doktorjelölt és a témavezetője közötti rendszeres online és offline konzultációs forma. A konzultációk célja, hogy a doktorjelölt tartsa a kutatási menetrendet, beszámoljon a releváns szakirodalomról, alkalmazza a kutatási módszereket, helyesen interpretálja az eredményeket, és magabiztosan haladjon a disszertáció megírásához vezető úton.

Te adélután

Kurzusleírás:

A te adélutánok lehetőséget adnak a program valamennyi hallgatója számára, hogy megismerkedjenek a hazai szellemi, kulturális és üzleti élet kiemelkedő személyeivel, megvitassák velük a témájuk szempontjából fontos aktuális kérdéseket. A találkozások arra is lehetőséget adnak, hogy a hallgatók tágítsák kapcsolati hálójukat.

Választható órák

Kulturális antropológia

Kurzusleírás:

A nyolcvanas-kilencvenes évek posztstrukturalista elméletei, a cultural studies és a nemzetkutatások kísérletet tettek arra, hogy újragondolják a közösség, a közösségiség fogalmait. Ezt többnyire arra a feltevésre alapozták, hogy a modern kapitalizmus olyan exkluzív demokráciákat teremtett, melyekből széles társadalmi rétegek és csoportok kiszorultak. A posztstrukturalista kritika végül a közösség, a közösségiség helyett a lokalitásra helyezte a hangsúlyt. A mai mainstream a weberi iskolát követi. A közösséget tehát nem a szubjektív összetartozás érzése alapján képzelel el, hanem érdekkiegyenlítődési vagy kapcsolódási alapon. A közösségtanulmány (community study) lényege egymással összefüggő, egymást átható társadalmi folyamatok leírása és értelmezése egy világos társadalmi kereten belül, melynek körvonalait mind a kutató, mind a vizsgált csoport tagjai személyesen tapasztalják. E kutatási tradíció semmiképp sem al-diszciplínája a szociológiának, a néprajznak, az antropológiának, netán a kultúrakutatásnak, sokkal inkább módszer, műfaj és zsáner e diszciplínákon belül vagy ezek elegyében.

A community studies „harmadik nemzedéke” az etnikai, illetve kisebbségi közösségek kulturális változásait, a nemzeti szerepek közösségi újratermelődését, a lokális politikák és a közpolitikák kérdését helyezte vizsgálódása középpontjába. A globalizáció hatásait vizsgálva mára a közösségtanulmány a közösségtől a lokalitás termelésének modelljéig jutott el. Paradigmája, az etnikai táj (ethnic landscape), mely ugyan a társadalmi élet fontos jellegzetessége, de mégsem adott, hanem állandóan újra kell teremteni, ez hozza létre a valóságos társadalmi forma (szomszédság, közösség) kontextusát és érzelmi szerkezetét. Az újratermelés ezt a kontextust értelmezi, fessegeti, alakítja. Az etnikai táj törékeny és érzékeny. A lokalitás az etnikai táj létrehozásához és fenntartásához szükséges jártasságok segítségével jön létre. Így viszont nem a kollektív összetartozás érzete a tét, hanem a társulások önérvényesítő és önelismertető erejének biztosítása más, rájuk nehezedő társadalmi formációkkal szemben.

Irodalom:

Blackshaw, Tony, 2010. Key Concepts in Community Studies. London: Sage.
 Cohen, A. 1985. The Symbolic Construction of Community. London: Tavistock.
 Eriksen, T. H. 2008. Etnicitás és nacionalizmus - Antropológiai perspektívák. Gondolat Kiadó.
 Geertz, 1994 (1973) Az értelmezés hatalma. Budapest: Századvég.
 Sárkány M. 2000. Közösségtanulmányok és összehasonlításuk lehetőségei. In Sárkány M. Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában. Budapest: L'Harmattan. 56-71.

Értékek szociológiája

Kurzusleírás:

A kurzus során a hallgatók megismerkednek az értékprobléma filozófiai, szociológiai és szociálpszichológiai dilemmáival. Bevezetést nyernek az értékek kutatásával foglalkozó hazai és nemzetközi kutatások vizsgálatába és eredményeibe. Az értékeknek kulcsszerepük van mind a társadalom, mind a személyiség integrációjában. Az értékek nehezen operacionalizálhatók. Több évtizede zajlik a világban és Európában az értékek kutatása. A gazdag empirikus anyag nincs arányban az elméleti reflexióval. A kurzus során néhány jól ismert nemzetközi összehasonlító kutatás (World Values Survey, European Values Study, European Social

Survey) adatbázisainak vizsgálata alapján bemutatunk néhány eredményt, melyeket a longitudinális-összehasonlító megközelítés révén kapunk. Ezáltal remélhetően az érték-kutatások erősségeit és gyengeségeit egyaránt szemléltetni tudjuk. A hazai kutatások közül mind országos reprezentatív, mind kisebb – marginális – közösségek kutatásainak módszereivel is megismerkednek a hallgatók.

Irodalom:

- Csepeli, Gy., Prazsák, G. 2010. Örök visszatérés? Társadalom az információs korban. Heidegger, M. 2006. Nietzsche mondása: “Isten halott.” In Heidegger, M. Rejtektutak. Budapest. 183-232.
- Huntington, S. 2008. A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása. Budapest: Európa
- Prazsák, G. 2016. Értékek és határhelyzetek. Habilitációs értekezés. ELTE TáTK.
- Prazsák, G. 2013. Kultúrák közötti meg(nem)értés. In Kulcskérdések a társadalomtudományban. Budapest: ELTE TáTK pp. 255-333
- Váriné Szilágyi Ibolya. 1987. Az ember, a világ és az értékek világa. Budapest: Gondolat.

Pszichológia

Kurzusleírás:

A kurzus a diszkurzuselemzés számos diszciplínát átfogó vállalkozását tárgyalja. A kiindulásként tárgyaljuk a diszkurzuselemzés előzményeit, módszertani és teoretikus státuszát. Majd szűkebb témaként a narratív és a diszkurzív pszichológiai szemléletmódok bemutatását és tárgyalását végezzük. Míg a pszichológiában mindmáig meghatározó mentalizmussal szakítani kívánó szerzők egy része a diszkurzust helyezi előtérbe, más, kapcsolódó elemzési programok, illetve szerzők a pszichológiai jelenségek explikálása céljából a narratívum elemzésére koncentrálnak. A diszkurzuselemzés és a narratívum vizsgálatának fogalmi horizontjának bemutatását követően a diszkurzív és a narratív pszichológiai elképzelések tárgyalására kerül sor. A kurzus a diszkurzív és narratívum fogalmak pszichológiai, szociálpszichológiai alkalmazását kidolgozó és felhasználó teoretikus és alkalmazott megközelítéseket mutatja be.

Irodalom

- Bodor, P.: “More than Meets the Ear.” British Journal of Psychology, Vol. 92. 2001, 403-409.
- Magyar változat: Diszkurzív Pszichológia és Agorafóbia. In: László, J., Csepeli, Gy. (szerk.): Élettörténet és Megismerés: Tanulmányok Pataki Ferenc Tiszteletére. 1998, 87-100.
- Garfinkel, H.: A mindennapi tevékenységek rutin-háttérének vizsgálata. In: Bodor Péter (szerk.): Szavak, képek, jelentés – Kvalitatív kutatási olvasókönyv. L’ Harmattan, Budapest, 2013, 15-53.
- Heritage, J.: Párbeszédelemzés és intézményi beszéd – adatelemzés. In: Bodor Péter (szerk.): Szavak, képek, jelentés – Kvalitatív kutatási olvasókönyv. L’ Harmattan, Budapest, 2013, 249-276.
- László J. és Thomka B. (szerk.): Narratívák 5, Narratív pszichológia. Kijárat Kiadó, Budapest, 2001. (Bruner, Sarbin, Gergen és Gergen, Spence, McAdams, Pennebaker, Jovchelovitch)
- László J.: A történetek tudománya. Új Mandátum, Budapest, 2005.
- Magyar Tudomány, 2003/1 „Szociális emlékezet – a történelem szociálpszichológiája” c. blokk, szerk. László J., 2-78.

Replika 25, 26, „Érzelem és emlékezet: A második kognitív forradalom” c. blokk írásai, szerk. Bodor P.

Replika 53, 54-55, 56: „Diszkurzív pszichológia” c blokk írásai. szerk. Kaposi M.

Politikatudomány

Kurzusleírás:

A kurzus témája a közéletből jól ismert sokféle politikai szereplő bemutatása és elemzése a diszkurzív politikatudomány nézőpontjából. Ezek a szereplők nem intézmények vagy objektív érdekek hordozói és kifejezői, hanem nyelvileg formált kommunikatív-diszkurzív konstrukciók, melyeket maguk az érintettek hoznak létre és alakítanak, bizonyos feltételek s szabályok szerint, és így válnak a politikai élet meghatározóivá. A gazdagon tagolt képlékeny realitást az otthonosság metaforájával leírható közelség-távolság révén tesszük áttekinthetővé, a *politikai idegen* középpontba állításával, az ellenségtől önmagunkig: veszélyes–barátságos (1-4 téma), érvénytelen–érvényes (5-7 téma), ismeretlen–ismerős (8-10 téma) szereplők.

Irodalom:

Szabó Márton (2006): *Politika idegen. A politika diszkurzív szereplőinek elméleti értelmezése.* Budapest: L'Harmattan Kiadó

Edelman, Murray (2004 [1964]): *A politika szimbolikus valósága.* Fordította: Hidas Zoltán. Budapest: L' Harmattan Kiadó.

Koselleck, Reinhart (1998[1994]): *Ellenségfogalmak.* Fordította: Szabó Márton. Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve.* 12–23. Budapest: József Műhely Kiadó.

Lasswell, Harold (2000a [1949]): *A hatalom nyelve.* Fordította: Kiss Balázs. Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt (szerk.): *Szövegváltozatok a politikára: Nyelv, szimbólum, retorika, diskurzus.* 11–27. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, Universitas.

Münkler, Herfried (2004 [2001]): *Háborúban vagyunk? Terroristák, partizánok és a háború új formái.* Fordította Szabó Márton. *Politikatudományi Szemle XIII. évfolyam, 2004. 3. szám: 59–69*

Ricoeur, Paul (1998 [1967]): *Erőszak és nyelv.* Fordította: Boda Zsolt. Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve.* 124–136. Budapest: József Műhely Kiadó.

Schwab, George (1998 [1987]): *Enemy vagy Foe: a modern politika konfliktusa.* Fordította: Szabó Márton. Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve.* 39–55. Budapest: József Műhely Kiadó

Filozófia

Kurzusleírás:

Az interszubsztantívitás problémája mindig is a fenomenológia kérdésfeltevéseinek előterében állt; módszertani szempontból azért, mert a fenomenológiai tapasztalatanalízis számára nem triviális, hogy miként jut el a másikkhoz, társadalom-, illetve történelemfilozófiai szempontból pedig azért, mert a fenomenológia alapítóit sok esetben nagy ívű történelmi víziók is mozgatták. Így van ez Martin Heidegger esetében is, akinek az életművében és különösen a *Lét és időben* a másikkhoz való viszony kérdése sokoldalúan és ellentmondásosan került tárgyalásra. A kurzus célja azoknak az értelmezési rétegeknek és e rétegek közötti töréseknek a felmutatása és elemzése, melyek a másikkhoz való viszony heideggeri felfogását jellemzik.

Irodalom:

Martin Heidegger *Lét és idő*, Osiris, Budapest, 2001, (ford.) Vajda Mihály, Angyalosi Gergely, Bacsó Béla, Kardos András, Orosz István)

Martin Heidegger *A fenomenológia alapproblémái*, Osiris/Gond-Cura Alapítvány, Budapest, 2001, (ford. Demkó Sándor)

Martin Heidegger *Az idő fogalma. A német egyetem önmegnyilatkozása. A rektorátus 1933/34*, Kossuth, Budapest, 1992, (ford. Fehér M. István)

Martin Heidegger „Über Wesen und Begriff von Natur, Geschichte und Staat” Übung aus dem Wintersemester 1933/34, in: Denker, Alfred und Zaborowski, Holger (Hrsg.) *Heidegger und der Nationalsozialismus. Dokumente. Heidegger Jahrbuch 4*, Alber, Freiburg/München, 2009, 53-88., különösen 73-88.

Fred R. Dallmayr „Heidegger on Intersubjectivity”, *Human Studies* Vol. 3, No. 3 (Jul., 1980), 221-246.

Dan Zahavi „Beyond Empathy. Phenomenological Approaches to Intersubjectivity”, *Journal of Consciousness Studies* 8 (5-7) (2001):151-167., http://cfs.ku.dk/staff/zahavi-publications/Zahavi_JCS_8_5-7.pdf/

Kisiel, Theodore (2002): „Heidegger als politischer Erzieher. Der NS-Arbeitsstaat als Erziehungsstaat, 1933-34”, Lesniewski, Norbert (Hrsg.); Nowak-Juchacz, Ewa (Hrsg.): *Die Zeit Heideggers*. Frankfurt, Main, Peter Lang Verlag, 71-87.

*Migráció*Kurzusleírás:

Az utóbbi időkben a migrációs folyamatok és a menekültek egyre nagyobb kihívások elé állítják az európai országokat és az EU-t. A szemináriumon ezeknek az új kihívásoknak a társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális szempontjait tekintjük át. Különös tekintettel arra, hogy a társadalomtudomány milyen eszközökkel vizsgálhatják ezeket a folyamatokat. Megközelítésünk interdiszciplináris, ötvözve az elmélet és a kvalitatív, ill. kvantitatív empirikus kutatásokból, terepmunkákból és hagyományos kérdőíves kutatásokból származó eredményeket, ismereteket. A kurzus célja empirikus (kvantitatív és kvalitatív) adatfelvételek elemzése, amelyek Magyarországon készültek különböző bevándorló csoportokban.

Irodalom:

Orkeny, A. – Szekelyi, M.: *Multicultural Democracy and Immigrants' Social Capital in Europe: the Chinese, Arab and Turkish, and ethnic Hungarian migrant diasporas living in Budapest*, (2008)

Sík Endre: *A migráció szociológiája*. Budapest, ELTE TáTK. 2012

*Nemzetközi összehasonlító kutatások*Kurzusleírás:

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a nemzetek kialakulásához vezető társadalmi folyamatokkal, a nemzetmeghatározás dilemmáival. Bevezetést kapnak a nemzeti érzés-és tudat vizsgálatához szükséges alapfogalmakba, módszerekbe. Megismerik az európai és nemzetközi nagy adatbázisokat, melyek lehetővé teszik önálló kérdésfeltevések alapjain végzett kisebb kutatások elvégzését.

Irodalom:

- Brubaker, R. 1996. *Nationalism reframed*. Cambridge, University Press
- Csepeli, Gy. 1992. *Nemzet által homályosan*. Budapest: Századvég
- Csepeli, Gy., Örkény A., Székelyi, M. 2002. *Nemzetek egymás tükrében*. Interetnikus viszonyok a Kárpát-Medencében. Budapest: Balassi
- Csepeli Gy. Örkény, A. 2021. *Nation and Migration*. Budapest: CEU Press
- Szűcs Jenő (1984): *Nemzet és történelem*. Budapest, Gondolat Kiadó
- Veres, V. 2015. A Kárpát-medencei magyarok nemzeti és állampolgári identitásának fő sajátosságai. In: Fedinec Csilla (szerk.): *Értékek, dimenziók a magyarságkutatásban*. Budapest: MTA – MTK EB, 2008, 35-60.

*Big data a társadalomkutatásban*Kurzusleírás:

A kurzus a szociológiai megismerés és tárgya, a társadalom közötti növekvő diszkrepancia kapcsán kínáló új elemzési lehetőségeket mutatja be, melyek a digitalizáció, a hálózatosodás, a szélessávú internet globális elterjedéséből következnek. A Nagy Adat kifejezésben a “nagy” jelző nem az adatmennyiségre vonatkozik, hanem az egyre növekvő, és megállíthatatlannak adattömeg növekedésre, mely az internetre kapcsolódó eszközök révén keletkező valós idejű, valós viselkedések és mozgások terében keletkező, valós idejű, valós viselkedésekre és mozgásokra vonatkozó adatok megállíthatatlan növekedésére vonatkozik. A társadalomtudomány jelentősége Big Data korokban nem csökken, hanem nő, mivel az adatokban rejlő összefüggések azonban csak a szociológiai, szociálpszichológiai, politológiai és közgazdasági elméletek ismeretében értelmezhetőek.

Irodalom

- Barabási, A.L. 2003. *Behálózva. A hálózatok új tudománya*. Budapest: Magyar Könyvklub.
- Csepeli, Gy. Csere, G., Plisz, J. 2002. A „legjobb csomag modell”. *Piaci döntések szimulációja valóságos viselkedésre vonatkozó adatok alapján*. Magyar Távközlés. No.2. pp.22-25.
- Csepeli, Gy. Prazsák G. 2004. *Paradigm Change in Sociology*. *Review of Sociology of the Hungarian Sociological Association*. Vol. 10. 2.
- Csepeli Gy., Dessewffy, T. 2015. *Big Data: A technological change that will fulfil sociology*. *Review of Sociology of the Hungarian Sociological Association*. 2015: p. n.a. (2015)
- Mayer-Schönberger, V., Cukier, V. 2015. *Big Data. Forradalmi módszer, mely megváltoztatja munkánkat, gondolkodásunkat és egész életünket*. Budapest: HVG.

*Roma kutatás*Kurzusleírás:

A kurzus célja bepillantást nyújtani a cigány/roma közösségek helyzetébe a világ különböző országaiban. Hangsúlyosan foglalkozunk a „ki a roma?” kérdés episztemológiai, szociológiai, pszichológiai és módszertani problémáival. A témával való ismerkedés egyben a magyarországi roma közösségek kutatásának módszertani sajátosságaiba is betekintést enged, amelynek során elsajátíthatók az információszerzés különféle technikái.

Irodalom:

- Havas Gábor: *A cigány közösségek történeti típusairól*. Kultúra és közösség, 1989
- Kemény István-Janky Béla-Lengyel Gabriella: *A magyarországi cigányság, 1971-2003*. Gondolat Kiadó - MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2004

Kállai Ernő: Vannak-e cigányok, és ha nincsenek, akkor kik azok? In: Regio 2014/ 2. Cigányok Európában 1. Nyugat-Európa. Válogatás Bernard Formoso, Patrick Williams, Leonardo Piasere tanulmányaiból. Budapest: Új Mandátum 2000.
Cigányok Európában 2. Olaszország. Válogatás Jane Dick Zatta, Leonardo Piasere, Francesca Manna, Elisabeth Tauber, Paola Trevisan tanulmányaiból. Budapest: Új Mandátum 2002.
Cigány világok Európában. Budapest: Nyitott Könyvműhely 2006.

2.3 Doktori oktatási program: Társadalom- és szociálpolitika Doktori Program

Képzési cél: A Doktori Iskola általános képzési céljainak érvényesítése a doktori program sajátosságainak figyelembe vételével, a széles értelemben vett szociálpolitika és szociális munka témáiból doktori fokozatot szerző hallgatók munkájának a támogatása során. A szociálpolitika doktori program ösztönzi és segíti új tudományos eredményeknek a létrehozásában mindazokat, akik hozzá kívánnak járulni a társadalompolitikai kutatások bármely területén – ideértve a szociális munka, szociálpedagógia, közösségfejlesztés kutatási területeit is – a közös tudáskincsünk gyarapításához, a társadalom önismeretének a mélyítéséhez.

A doktori program célja egyrészt a szociálpolitika és szociális munka tudományos, valamint oktatói utánpótlásának, továbbá a társadalompolitikai gyakorlat különböző területei számára elméleti és gyakorlati szakemberek magas színvonalú képzése; másrészt a hallgatók felkészítése a tudományos fokozat megszerzésére, magas színvonalú elemzési-oktatási tevékenység folytatására – mindezt tartalmi és formai összhangban a tudományos képzés nemzetközi rendszerével.

A doktori program a széles értelemben vett társadalom- és szociálpolitika témakörébe tartozó bármely kutatási elképzelést elfogad, amely új tudományos eredményeket ígér. A teljesség igénye nélkül emelünk itt ki néhány alapvető fontosságú témakört: a szociális biztonságot veszélyeztető kockázatok, társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi befogadás és kirekesztés, szegénység és depriváció. A konkrét kutatási témák ezen problémáknak a megjelenését az egyének különböző életszakaszaiban, a társadalmi élet különböző területein továbbá különböző térségi szinteken vizsgálhatják. A doktori program várja a jóléti programok, intézmények és alrendszerek működési problémáinak és eredményességének az elemzését célul tűző kutatásokat is. A jóléti programok, alrendszerek közé tartoznak: a jövedelempótló támogatások, a nyugdíjrendszer, a szociális szolgáltatások, a szociális munka különböző formái és szinterei, a családtámogatások, az oktatásügy, a lakáspolitikai, a munkaerőpiaci programok és nem utolsósorban az egészségügy. Ezekben az alrendszerekben nem csak a kormányzatok és a helyi közigazgatás általi beavatkozásoknak, hanem a non-profit szervezetek vagy a vállalati jóléti rendszerek szerepének, működésének az elemzése is képezheti a kutatás tárgyát. A kutatások megközelítésére a multidiszciplináris megközelítések mellett szívesen fogadjuk elméleti, történeti, közgazdasági, jogi és politológiai megközelítéseket is. Továbbá egyaránt szívesen fogadjuk nemzetközi összehasonlító, országos szintű vagy mikroszintű kutatásokat.

A képzési program fontosnak tartja a hallgatók kutatómódszertani készségeinek a fejlesztését. El kívánjuk érni, hogy a hallgatók elsajátítsák a nemzetközi szakmai nyilvánosság fórumain való hatékony jelenlét (konferencia részvétel, publikációk stb.) technikáit. Miközben nagy súlyt helyezünk az egyéni képzésre és tanulásra, törekszünk arra is, hogy a hallgatók megtanuljanak hatékonyan együttműködni, mely nélkül nem lehetséges hatékony részvétel a nemzeti és nemzetközi tudományos életben.

Kreditszerzés módjai/moduljai:

Képzési és kutatási szakasz

- tanulmányi munkával minimum: 75
- tudományos munkával minimum: 25
- komplex vizsga 20 kredit

Kutatási és disszertációs szakasz

- tudományos munkával minimum: 105
- oktatói tevékenységgel: 15 kreditpont

A tanterv három modulból áll:

1. Tanulmányi modul (megszerezhető maximum 90 kreditpont (azaz 12 kötelező és maximum 4 választható kurzus, továbbá a komplex vizsga 10 kreditpontja), **teljesítendő minimum 75 kreditpont** (azaz 12 kötelező és legalább 1 választható kurzus, továbbá a komplex vizsga 10 kreditpontja))

2. Tudományos modul (teljesítendő minimum 135 kreditpont amelyből a *képzési és kutatási szakaszban*, a kötelező 3 tutori konzultáción (és az ezért járó 15 kreditponton) felül teljesítendő minimum 10 kreditpont)

3. Oktatási modul (teljesítendő minimum 15 kreditpont)

Az oktatási tevékenység esetében 15 kreditpont jár a teljesen önállóan heti rendszerességgel (vagy ennek megfelelő óraszámában tömbösítetten) megtartott kurzusért. Részkurzus, megsztott kurzustartás esetén a kreditérték ennek arányában kerül elszámolásra.

Az első képzési ciklus, vagyis a képzési és kutatási szakasz (4 félév) struktúrája

	1. félév	2. félév	3. félév	4. félév
1. Tanulmányi modul				
Társadalompolitika elmélete	5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Nemzetközi összehasonlítás elmélete és módszertana		5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető		
Társadalompolitika nemzetközi folyamatai			5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető	
Társadalmi struktúra I.	5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető			
Társadalmi struktúra II.		5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető		
A szociálpolitika és szociális munka kutatásának irányzatai Magyarországon			5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető	

Kutatási programok tervezése és menedzsmentje	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető			
Kutatási módszerek a társadalompolitikai kutatásokban		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető		
Tanulmányírás és előadói készségek	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető			
Academic writing and presentation skills (in English)		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető		
Doktori szeminárium I.		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető		
Doktori szeminárium II			5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	
Választható óra I.	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra II.	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra III.	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
Választható óra IV.	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható	5 kredit, előadás, választható
2. Tudományos modul				
Tutori konzultáció		5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető	5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
A tudományos tevékenységek esetében a második képzési ciklus, vagyis a kutatási és disszertációs szakasz struktúrájában meghatározott kreditpontok érvényesek.				
Komplex vizsga: tanulmányi és tudományos munka				20 kredit (ebből 10 kredit tanulmányi, 10

				pedig tudományos kredit), gyakorlat, kötelező
--	--	--	--	---

A komplex vizsga tárgyai: A szociálpolitika és a társadalompolitika elmélete, a szociálpolitika és a szociális munka módszertana és gyakorlata
+ a disszertáció tudományos tézistervének védeése
A komplex vizsga értékelése: megfelelt, nem felelt meg

Minimum teljesítendő kredit a 4. félév végére (komplex vizsgával együtt) 120 kredit.
Félévenként teljesítendő minimum 15 kredit.

Választható óra minden félévben meghirdetésre kerül, heti rendszerességgel tartott, szabadon választható. Minimum 1 kurzus elvégzése kötelező, maximum 4 kurzus teljesítése számolható el. A választható órák mindig a szociálpolitika, szociális munka egy – egy aktuális kérdését járják körbe, tudományos alapossággal. Elsősorban magyarországi relevanciájú témák kerülnek feldolgozásra, nemzetközi kitekintéssel.

A **komplex vizsga** kötelező, értéke 20 kredit (10 tanulmányi, 10 tudományos). A komplex vizsgán a doktorandusz hallgató külön szabályozott módon, szóbeli és írásbeli formában számot ad az első ciklusban elsajátított ismeretekről (tanulmányi rész), valamint kutatásának állásáról (tudományos rész). A komplex vizsgára bocsátás feltétele a fentiekben megjelölt témakörben, a doktori program által meghirdetett kurzusok elvégzése valamint konferenciaelőadás és/vagy igazoltan közlésre elfogadott publikáció.

I. Képzési és kutatási szakasz

PHDSpTP1 – Társadalompolitika elmélete

5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTP2 – Társadalompolitika nemzetközi folyamatai

5 kredit, előadás, kötelezően választható, nem ismételhető

PHDSpTP3 – Nemzetközi összehasonlítás elmélete és módszertana

5 kredit, előadás, kötelezően választható, nem ismételhető

PHDSpST1 – Társadalmi struktúra I

5 kredit, előadás, kötelező, nem ismételhető

PHDSpST2 – Társadalmi struktúra II

5 kredit, előadás, kötelezően választható, nem ismételhető

PHDSpMO1 – Kutatási programok tervezése és menedzsmentje

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpMO2 – Kutatási módszerek a társadalompolitikai kutatásokban

5 kredit, gyakorlat, kötelezően választható, nem ismételhető

PHDSpSK – A szociálpolitika és szociális munka kutatásának hazai és nemzetközi irányzatai

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpAW1- Tanulmányírás és előadói készségek

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpAW2 - Akadémia writing and presentation skills (in English)

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpDS1 – Doktori szeminárium I

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpDS2 – Doktori szeminárium II

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpV1 – Választható óra I

5 kredit, előadás, választható, nem ismételhető

PHDSpV2 – Választható óra II

5 kredit, előadás, választható, nem ismételhető

PHDSpV3 – Választható óra III

5 kredit, előadás, választható, nem ismételhető

PHDSpV4 – Választható óra IV

5 kredit, előadás, választható, nem ismételhető

PHDSpTU1 – Tutori konzultáció I

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTU2 – Tutori konzultáció II

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTU3 – Tutori konzultáció III

5 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTan – Tanulmányírás, konferencia előadás magyar nyelven

Kreditek: a kutatási és disszertációs szakasz leírásában részletezettek szerint

PHDSpTan – Tanulmányírás, konferencia előadás idegen nyelven

Kreditek: a kutatási és disszertációs szakasz leírásában részletezettek szerint

PHDSpKomplex – Komplex vizsga

20 kredit, gyakorlat, kötelező

Az második képzési ciklus, vagyis a kutatási és disszertációs szakasz (4 félév) struktúrája

Tutori konzultáció I., II., III., IV. félév, gyakorlat, kötelező, félévenként 10 kredit	összesen 40 kredit
Önálló kurzus vezetése, magyar vagy idegen nyelven, bármelyik félévben, minimum egy kurzus önálló vezetése kötelező	magyar nyelven 15 kredit, idegen nyelven 20 kredit
Önálló tudományos publikáció, közlemény magyar nyelven	15 kredit
Önálló tudományos publikáció, közlemény idegen nyelven	20 kredit
Tudományos recenzió magyar nyelven	5 kredit
Tudományos recenzió idegen nyelven	10 kredit
Tudományos publikáció fordítása magyarról idegen nyelvre, vagy idegen nyelvről magyarra, és publikálása	3 kredit
Konferencián való részvétel és prezentáció előadás formájában, magyar nyelven	10 kredit
Konferencián való részvétel és prezentáció poszterrel, magyar nyelven	5 kredit
Konferencián való részvétel és szekcióvezetés, magyar nyelven	5 kredit
Konferencián való részvétel és prezentáció eladás formájában, idegen nyelven	15 kredit

Konferencián való részvétel és prezentáció poszterrel, idegen nyelven	10 kredit
Konferencián való részvétel és szekcióvezetés, idegen nyelven	10 kredit
Kutatóhelyi vita, az elkészült teljes disszertáció első variációjának alapján	20 kredit

Az oktatási (kurzus tartása) és tudományos tevékenységben való részleges (nem önálló) részvétel esetében az adott tevékenységért az önálló tevékenység esetében járó pontszám arányosítottan, a ténylegesen elvégzett tevékenység arányában kerül megállapításra.

Minimum teljesítendő a kutatási és disszertációs szakaszban 120 kredit. Félévenként teljesítendő minimum 10 kredit.

II. KUTATÁSI ÉS DISSZERTÁCIÓS SZAKASZ

PHDSpTUT1 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTUT2 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTUT3 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDSpTUT4 – Tutori szeminárium

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDOkt1 – Oktatási tevékenység

15 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

PHDTAN1 – Önálló tudományos publikációk, közlemények magyar nyelven

15 kredit, gyakorlat, választható

PHDTAN2 – Önálló tudományos publikációk, közlemények idegen nyelven

20 kredit, gyakorlat, választható

PHDTANR1 – Tudományos recenziók magyar nyelven

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDTANR2 – Tudományos recenziók idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf1 – Konferencián való részvétel, prezentáció, előadás, magyar nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf2 – Konferencián való részvétel, prezentáció poszterrel magyar nyelven

5 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf3 – Konferencián való részvétel, prezentáció, előadás idegen nyelven

15 kredit, gyakorlat, választható

PHDKonf4 – Konferencián való részvétel, prezentáció poszterrel idegen nyelven

10 kredit, gyakorlat, választható

PHDKut – Kutatóhelyi vita

15 kredit, gyakorlat, kötelező

Tárgyfelelősök

Kód	Tantárgy	Tárgyfelelős
PHDSpTP1	Társadalompolitika elmélete	Sziklai István

PHDSpTP2	A társadalompolitika nemzetközi folyamatai	Nyilas Mihály
PHDSpTP3	Nemzetközi összehasonlítás elmélete és módszertana	Keller Márkus
PHDSpST1	Társadalmi struktúra I	Éber Márk
PHDSpST2	Társadalmi struktúra II	Szalai Júlia
PHDSpSK	A szociálpolitika és szociális munka kutatásának irányzatai Magyarországon	Orosz Éva
PHDSpMO1	Kutatási programok tervezése és menedzsmentje	Barna Ildikó és Németh Renáta
PHDSpMO2	Kutatási módszerek a társadalompolitikai kutatásokban	Németh Renáta
PHDSpAW1	Tanulmányírás és előadói készségek	Dóczi Brigitta
PHDSpAW2	Academic writing and presentation skills (in English)	Dóczi Brigitta
PHDSpDS1 PHDSpDS2	Doktori szeminárium I, II	Orosz Éva, Somlai Péter, Sziklai István

TEMATIKÁK:

TÁRSADALOMPOLITIKA ELMÉLETE

A **kurzus célja** a társadalompolitika alapfogalmainak, technikáinak, megközelítésmódjainak megismerése, az elméleti alapok elsajátítása. A kurzus az elméleti alapok elsajátítását a szociális gondoskodás történelmi alakzatai, a jóléti állam típusok, az európai szociális modell, valamint a rendszerváltás szociális hatásai és szociálpolitikai következményei Magyarországon témák köré rendezi.

Számonkérés módja: A kurzus kollokviummal, ötosztatú érdemjeggyel zárul. Az érdemjegy megszerzésének feltétele a tematikában megadott szakirodalmakból referálás és az órákon való aktív részvétel, valamint legalább egy recenzió készítése egy – az oktatóval előre egyeztetett – szakirodalomról. Minden résztvevőnek kötelező a félév során legalább egy angol (vagy más idegen nyelvű) tanulmány referálása.

Irodalom:

Alcock, P. – Haux, T. – May, M. – Wright, S. (eds.) (2016): *The Student's Companion to Social Policy* 5th edition, Wiley Blackwell Part I., II., III., VIII. and IX.

Barr, N. (2009): *A jóléti állam gazdaságtana*, Akadémiai Kiadó (pp. 121-178)

EU (2017): *A szociális jogok európai pillére*, Forrás:

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_hu.pdf

Ferge Zs. (2005): *Ellenálló egyenlőtlenségek. Esély* 2005/4.

Ferge Zs. (2017): *Magyar társadalom és szociálpolitika, 1990-2015* könyv alábbi fejezetei:

- Szociálpolitika – elvek, módszerek; Szociálpolitikai elosztásai elvek (pp. 27-67)
- A magyar szociálpolitika 25 éve madártávlatból – némi történelmi előzményekkel (pp. 91-124)

Kaufmann, F. (2012): *European foundations of the welfare state*, part III. Theory of and for the welfare state, Berghahn Books (pp. 197-276)

Nyilas M. (szerk.) (2008): *Szociálpolitika-történeti szöveggyűjtemény*, HRSZE

Spicker, P. (2014): *Social Policy Theory and Practice* 3rd edition, Policy Press Chapter 8 Welfare states (pp. 159-180) and Chapter 20 Social policy for practice (pp.429-447)

Szalai J (2007): *Nincs két ország? Társadalmi küzdelmek az állami (túl)elosztásért a rendszerváltás utáni Magyarországon*, Budapest, Osiris Kiadó (pp. 21-61)

A TÁRSADALOMPOLITIKA NEMZETKÖZI FOLYAMATAI

A kurzus célja: A tárgy a nemzetközi szintű aktuális társadalompolitikai kérdésekkel, a jelenlegi és jövőbeni kihívásokkal és az ezekre adott, adandó válaszokkal foglalkozik. Főbb témakörök: a jóléti állam előtti kihívások a 21. században, a globalizáció, demográfiai változások, munkaerőpiaci marginalizálódás, "új szociális kockázatok", az új jóléti paradigmák. A kurzus célja további célja, hogy segítse a hallgatónak a komplex vizsgára való felkészülését.

Témakörök: a kurzus 4 blokkra tagolódik: 1) Az új jóléti paradigma – tervek a jóléti állam paradigmatis megváltoztatására, 2) A jóléti állam előtti kihívások. 2a. Globalizáció, 2b. Előregedés – nyugdíjreform, 2c. A családszerkezet változásai – a családpolitika reformja, 2d. A munkaerőpiac átalakulása – aktiválás, workfare; 3) Egy reformjavaslat: az alapjövedelem; 4) Az „Európai Szociális Modell”.

Számokérés: A szemináriumi jegy megállapítása négy kötelezően teljesítendő részelem alapján történik. 1) 30-40 perces vitaindító referátum egy témából; 2) 10-15 perces, egy másik témához kapcsolódó korreferátum; 3) A referált téma egy részproblémáját kifejtő, 25-30 ezer karakter terjedelmű esszé; 4. Aktív részvétel a foglalkozásokon.

Irodalom

Alapjövedelem - minimumjövedelem, Esély 2010/5. tematikus szám

Berghman, J.(2014) A szociálpolitika újragondolása. *Esély* 2014/6, 103-109

Bussemer, T. – Krell, C. – Meyer, H. (2016) Szociáldemokrata értékek a digitális társadalomban. A negyedik ipari forradalom kihívásai. *Esély* 2016/3

Egyenlőtlen Európa. Ajánlások egy gondoskodóbb Európai Unióért. A „Szociális Unió” témáján dolgozó magas szintű szakértő csoport zárójelentése 2015. tavasz, Brüsszel, *Esély* 2016/1

Feischmidt M. - Szalai J. (2011) Az oktatáspolitikai szerepe a kisebbségek, elsősorban a romák integrációjában az Európai Unióban. *EURÓPAI TÜKÖR*. 16:(3) pp. 70-95. (2011) http://www.kallaierno.hu/data/files/europai_tukor_2011_03_3N7i+7.pdf

Hamburger, F. (2014) Európai szakítópróba. *Esély* 2014/3

Havasi É. (2005) A transzferjövedelmek szerepe a szegénység csökkentésében, *Esély* 2005/4. 66-87.

Myles, J. (2007) Új társadalmi szerződés az idősekkel, *Esély*, 2007/6.

Nyilas M. (szerk) (2009) *A jóléti állam a 21. században*, HRSZE 2009. 49-79.

Offe, C. (2006) Szociális védelem szupranacionális összefüggésben. Az európai integráció és az „Európai Szociális Modell” jövője. *Esély* 2006/3. 30-60.

Simonyi Á. (2012) Aktiválás – foglalkoztatás- és szociálpolitikák eszközeinek és intézményeinek összehangolása a fejlett országokban, *Esély* 2012/2.

Viebrock, E. – Clasen, J. (2014) Flexicurity – aktuális helyzetjelentés. *Esély* 2014/1

NEMZETKÖZI ÖSSZEHAJONLÍTÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA

A kurzus célja, egyrészt, hogy a hallgatók a saját témájukon dolgozva, megértsék a modernizációs elméletek és az összehasonlító módszer gyakorlati alkalmazásának szakmai problémáit. Másrészt, hogy kísérletet tegyenek doktori kutatásuk eredményeinek egy szélesebb, európai szaktudományos kontextusba való illesztésére.

Feladat:

- aktív órai munka, a megadott irodalom feldolgozása
- a saját doktori témának összehasonlító kontextusba helyezése, illetve reflexió a modernizációs elméletekre

I. Modernizációs elméletek:

Irodalom

1. The Problem with ‘Backwardness’: Ivan T. Berend’s Central and Eastern Europe in the Nineteenth and Twentieth Centuries *European History Quarterly* 2004; 34; 535-551.
2. Niedermüller Péter (szerk.) : Sokféle modernitás, L'Harmattan Kiadó, 2008, 7-16.
3. Elsje Fourie Does modernity still matter? Evaluating the concept of multiple modernities and its alternatives

II. Modernizációs elméletek magyarországi recepciója:

Irodalom

1. Ránki György: A magyarországi modernizáció történetéhez. *Világosság*, 1987. 10. 611-621.
2. Tamás Pál: A társadalmi modernizáció és társadalomtudomány, *Magyar Tudomány*, 1985/12., 900-908
3. Lajos Veronika: A modernitás eleganciája a kritikai szembenézés társadalomtudományi gyakorlatának néhány aspektusa, *Kultúra és Közösség*, 2013/4., 43-54.

III. Az összehasonlító módszer 1.

Irodalom

1. Debora Cohen-Maura O'Connor (ed): Comparison and History. Europe in cross-national Perspective, Routledge, 2005, ix-xxiv.
2. Chris Lorenz: Comparative Historiography: Problems and Perspectives, History and Theory, Vol. 38, No. 1 (Feb. 1999), pp. 25-39.
3. Michael Espagne: A francia-német kulturális transferek, Aetas 2004/3-4., 254-282.

IV. Az összehasonlító módszer 2.**Irodalom**

1. Tomka Béla: Az összehasonlító módszer a történetírásban: eredmények és kihasználatlan lehetőségek. Aetas, 2005/1-2. 243–258. (<http://www.aetas.hu/2005-01/tomka.pdf>)
2. Dipesh Chakrabarty: Provincializing Europe, Princeton University Press, 2000, 3-27. (bevezetés)
3. Sebastian Conrad: What is Global History?, Princeton University Press, 2016, 1-16

V. A szemináriumi dolgozatok megvitatása 1.**VI. A szemináriumi dolgozatok megvitatása 2.****TÁRSADALMI STRUKTÚRA (I)**

A kurzus voltaképpen olvasószeminárium, aminek keretében a mai magyar társadalom (és gazdaság) szerkezetével, történetével, globális összefüggéseivel foglalkozunk. Célunk a (mai magyar) társadalom- és gazdaságszerkezet globális történeti formálódásának megértése, valamint az állam társadalom- és gazdaságformáló szerepének vizsgálata, lehetséges szerepvállalási módjainak feltérképezése. Mindenekelőtt a társadalom- és gazdaságpolitikára fókuszálunk.

Elvárások: Aktív és felkészült órai jelenlét: a szakirodalom értő és alapos elolvasása-feldolgozása, kritikus vizsgálata és befogadása.

Értékelés: Szóbeli vizsga **vagy** írásbeli vizsga **vagy** szemináriumi dolgozat formájában. A kurzus teljesítésének tehát három lehetséges módja van.

Tematika és irodalom**A kapitalizmus válfajai, a jóléti államok típusai**

Pogátsa Zoltán: A késő Kádár korszak és a rendszerváltás., A kapitalizmus válfajai. In uő.: *Magyarország politikai gazdaságtana. Az északi modell esélyei.* Budapest: Osiris Kiadó, 2016. 1–82.

A neoliborális Harmadik Köztársaság és a 2010 utáni időszak

Pogátsa Zoltán: A neoliberális harmadik köztársaság., Orbán jobboldali illiberális rezsime. In uő.: *Magyarország politikai gazdaságtana. Az északi modell esélyei.* Budapest: Osiris Kiadó, 2016. 99–141., 173–202.

Az északi modell esélyei Magyarországon

Pogátsa Zoltán: Az északi modell relevanciája Magyarországon. In uő.: *Magyarország politikai gazdaságtana. Az északi modell esélyei*. Budapest: Osiris Kiadó, 2016. 203–243.

A neoliberális diagnózis és terápiás javaslatok

Bokros Lajos: Elvesztett évtized – 140 pont. A magyarországi gazdaság- és társadalomfejlődés újabb zsákutcája és a még mindig lehetséges modernizáció alapvetése. *Élet és Irodalom*, 2013. 57 (51–52): december 20.

Alapadatok a mai magyar létminimumról és az osztályszerkezetről

Róbert Péter: Osztálylétszám 2014 – Gyorsjelentés (MTA TK). 2014. június 12. *Kéziratban*.

Róbert Péter: Osztálylétszám 2014 – Rétegek leírása, néhány adat (MTA TK). *Kéziratban*.

Policy Agenda: Létminimum 2015-ben Magyarországon. 2016. április 19. *Kéziratban*.

Középosztályok Magyarországon és a Nyugaton

Tóth István György: Középosztály(ok) Magyarországon és Európában. In Kolosi Tamás – Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2016*. Budapest: Tárki, 2016. 75–97.

Vagyoneeloszlás Magyarországon

Kolosi Tamás – Fábián Zoltán: Vagyoneeloszlás Magyarországon. In Kolosi Tamás – Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2016*. Budapest: Tárki, 2016. 98–112.

Az állami újraelosztás és a jövedelmi egyenlőtlenségek politikai természete

Vastagh Zoltán: Az állami újraelosztás és a jövedelmi egyenlőtlenségek politikai természete. In Földes György – Antal Attila (szerk.): *Holtpont: Társadalomkritikai tanulmányok Magyarországon elmúlt 25 évről*. Budapest: Napvilág Kiadó, 2016. 155–191.

A demokrácia hanyatlásának politikai gazdaságtana

Scheiring Gábor: A nemzeti burzsoázia diszkrét bája. A demokrácia hanyatlásának politikai gazdaságtana. In Földes György – Antal Attila (szerk.): *Holtpont: Társadalomkritikai tanulmányok Magyarországon elmúlt 25 évről*. Budapest: Napvilág Kiadó, 2016. 11–45.

A poszt-államszocialista újkapitalizmusok különböző formái

Szelényi Iván: Kapitalizmusok a kommunizmus után. In Magyar Bálint (szerk.): *Magyar polip. A posztkommunista maffiaállam*. Budapest: Noran Libro, 2013. 89–99.

Szelényi, Iván: Capitalisms after Communism. *New Left Review*, 2015. 56 (96): 1–13.

Diagnózisok a magyar esetre I. Magyar polip: posztkommunista maffiaállam

Magyar Bálint: Magyar polip – a posztkommunista maffiaállam. In uő. (szerk.): *Magyar polip. A posztkommunista maffiaállam*. Budapest: Noran Libro, 2013. 9–85.

Diagnózisok a magyar esetre II. Irányított illiberális demokrácia tradicionalista-neokonzervatív ideológiával

Csillag, Tamás – Szelényi, Iván: Drifting from Liberal Democracy: Traditionalist/Neo-conservative Ideology of Managed Illiberal Democratic Capitalism in Post-communist Europe. *Intersections: East European Journal of Society and Politics*, 2015. 1 (1): 18–48.

TÁRSADALMI STRUKTÚRA (II)

A kurzus a modern társadalmak struktúráinak egyik alapvetően meghatározó metszetében, az oktatásban vizsgálja, hogy a klasszikus megközelítésekben számba vett struktúraformáló tényezők (munkamegosztásban betöltött hely, szocio-demográfiai faktorok, hatalom-megosztások és azok dinamizmusai stb.) mellett az elmúlt évtizedek milyen társadalmi-gazdasági folyamatai emelték az etnikai hovatartozást a társadalmi hely alakításának egyre nagyobb szerepet játszó komponensévé.

Hallgatói munka értékelése: Esszé

Irodalom:

Angelusz R.-Éber M.-Gecser Ottó (2010): *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*

Szalai Júlia (2007): *Nincs két ország...? Társadalmi küzdelmek az állami (túl)elosztásért a rendszerváltás utáni Magyarországon*. Budapest: Osiris

Kemény István (szerk.) (é.n.): *A magyarországi romák*. Budapest, Press Publica

Ferge Zsuzsa (2002): *Struktúra és egyenlőtlenségek a régi államszocializmusban és az újkapitalizmusban*. *Szociológiai Szemle*, 12 (4): 9–33.

Vastagh Zoltán (2017): *Társadalmi struktúra és állami redisztribúció*. Budapest: Napvilág Kiadó.

Éber Márk Áron (2018): *Társadalmi szerkezetek, társadalmi folyamatok I.: Előadásjegyzetek*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

A SZOCIÁLPOLITIKA ÉS SZOCIÁLIS MUNKA KUTATÁSÁNAK IRÁNYZATAI MAGYARORSZÁGON

A tárgy célja:

A tárgy keretében a szociálpolitika és a szociális munka területén a közelmúltban végzett vagy jelenleg is folyó kutatásokból választunk ki néhányat. A tárgy lehetőséget nyújt a hallgatóknak ezen kutatások eredményeinek megismerésére; továbbá arra, hogy a kutatások tervezéséről, megvalósítási folyamatáról, módszereiről és eredményeiről a kutatást megvalósító kollégával szakmai beszélgetést folytassanak.

Témakörök (minden tanévben változhatnak)

- Gyermekszegénység kutatása Magyarországon
- A gyermekvédelem hazai és nemzetközi kutatási kérdései. Gyermekjólét szakmai innovációk
- A szociális munka nemzetközi útkeresései
- A nyugdíjrendszer aktuális kutatási kérdései
- Az idősödés kutatási kérdései Magyarországon és Európában
- Szelekció a közoktatásban
- A lakhatás társadalmpolitikai kérdései
- Országos adatfelvételek a hajléktalan emberekről

- A magyar egészségügy leszakadása a Visegrádi országoktól

Hallgatói munka értékelése:

Az egyik témához kapcsolódó kérdésről esszé vagy irodalmi áttekintés készítése. (A téma választása a hallgatók javaslata alapján történik.)

KUTATÁSI PROGRAMOK TERVEZÉSE ÉS MENEDZSMENTJE

A kurzus célja a doktori kutatás támogatása a kutatás megtervezése és menedzsmentje szempontjából. A disszertációban választott kutatási módszerhez (kvalitatív vagy kvantitatív, mintavételen alapuló vagy teljes körű, kérdőíves vagy „found data”, offline vagy online) illesztve tárgyaljuk a kutatás minden lépését, úgymint:

- Témameghatározás, kutatási kérdés.
- Irodalomgyűjtés: publikációs adatbázisok, keresési stratégiák. Irodalmi összefoglaló: a review-tól a metaanalízisig.
- Különböző kutatási módszerek legfőbb jellemzői és erőforrásigénye
- Különböző kutatási módszerekkel végzett kutatások szervezési feladatai
- Kutatási terv és mintavételi terv készítése. Adatgyűjtés meghatározása, szükséges mintaméret. Az adatgyűjtés folyamata.
- Kérdőívkészítés, operacionalizáció. Online kérdőívek.
- Etikai és adatvédelmi kérdések.
- Elemzési terv.
- Ha forrást kell szerezniem: milyen a jó pályázat?
- Interpretáció. Statisztikai és szakmai szignifikancia.
- Tanulmánykészítés. Hivatkozási rendszerek. Hivatkozáskezelő szoftver használata.
- Disszemináció. Publikációs stratégiák. Láthatóság növelés: szabad elérésű folyóiratok, cikkünk keresőoptimalizálása.

Irodalom:

Körtvélyesi, Zsolt (2019): Bevezetés a tudományos szöveg írásába. Szakdolgozatírók kézikönyve. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Sage Research Methods, Project Planner. Sage, 2017.

Roberts, Hyatt (2018): The Dissertation Journey: A Practical and Comprehensive Guide to Planning, Writing, and Defending Your Dissertation. Corwin Publisher

KUTATÁSI MÓDSZEREK A TÁRSADALOMPOLITIKAI KUTATÁSOKBAN

A tárgy célja a disszertáció módszertani támogatása. Tartalma ezért személyre szabott, a doktori kutatáshoz illesztett. A módszer jellemzően két nagy típusba tartozhat, lehet kvalitatív vagy kvantitatív (ugyanakkor nagyon támogatjuk a kevert módszerek, ill. párhuzamos módszerek alkalmazását). A típustól függően a kurzus kitér az adatgyűjtési mód megválasztására, a választott elemzési módszer korlátaira, annak episztemológiai/oksági alapkérdéseire, az elmélet és empiria összefüggéseire. Érinti a megbízhatóság ill. külső és belső érvényesség kérdéseit. Tárgyalja a releváns etikai dilemmákat.

A kurzus konzultációkból áll, félév végén a disszertáció módszertani fejezetének vázlatának kell elkészülnie.

Irodalom :

- Arjun Appadurai (2011) A kutatáshoz való jog Anblokk (Akció/Kutatás) 2011/5.
http://epa.oszk.hu/02700/02725/00004/pdf/EPA02725_anblokk_2011_5_066-075.pdf
 (eredeti szöveg: Arjun Appadurai: The right to research Globalisation, Societies and Education Vol. 4, No. 2, July 2006, pp. 167–177
https://docs.ufpr.br/~clarissa/pdfs/Research_AppaduraiA.pdf)
- M Bloor – J Frankland – M. Thomas – K. Robson: Fókuszcsoport a társadalomtudományban
 In.: Szavak, Képek, jelentés Kvalitatív kutatási olvasókönyv Szerk.: Bodor Péter L Harmattan 2013. 157-181.
- Brady, H. E. (2009): Causation and explanation in social science. In: J. M. Box-Steffensmeier, H. Brady és D. Collier (szerk.): Oxford handbook of political methodology, pp. 217-270. Oxford: Oxford University Press
- Freedman-Pisani-Purves: Statisztika - Statisztikai módszerek a társadalomkutatásban.* Főként 1-2., 19-21., 26., 29. fejezet. Typotex, 2005.
- E. Goffman: A terepmunkáról In.: Szavak, Képek, jelentés Kvalitatív kutatási olvasókönyv Szerk.: Bodor Péter L Harmattan 2013. 53-60.
- Goldthorpe, J. H. (2001): *Causation, Statistics and Sociology.* *European Sociological Review*, 17(1). 1–20.
- J. A. Holstein – J.F. Gurbrium: Az aktív interjúkészítés In.: Szavak, Képek, jelentés Kvalitatív kutatási olvasókönyv Szerk.: Bodor Péter L Harmattan 2013. 117-139.
- Lamont, Michèle Swidler, Ann (2014): Methodological Pluralism and the Possibilities and Limits of Interviewing *Qualitative Sociology* 37 (2):153-171. DOI 10.1007/s11133-014-9274-z
- Mason, Jennifer: Kvalitatív kutatás. József Műhely, Budapest, 2005. 9- 47.
- Small, Mario Luis. "How Many Cases Do I Need?: On Science and the Logic of Case Selection in Fieldbased Research." *Ethnography* 10(1): 5-38. 2009.
<http://www.marioluissmall.com/publications/#/papers/>
- Solt, Otilia: Interjúzni muszáj. In: Méltóságot mindenkinek: összegyűjtött írások. Budapest, Beszélő, 1998: 29-48 http://www.vanesely.hu/elte/solt_otilia_intejuzni.pdf
- The American Statistical Association's Statement on p-Values. *The American Statistician*, 2016, Vol 70, No 2, pp. 129-133.

TANULMÁNYÍRÁS ÉS ELŐADÓI KÉSZSÉGEK

A kurzus célja, hogy a doktori program hallgatói elsajátítsák a tanulmányírás, valamint a prezentációkészítés és előadástartás alapjait és azokat gyakorlatban is kipróbálják. A szeminárium során tanulmányozzuk a magyar nyelven megírandó tudományos írás alapjait és már megírt cikkeket elemzünk, valamint szóbeli gyakorlatokon keresztül felkészülünk konferencia-előadások megtartására.

Követelmények: részvétel az órákon, egy rövid prezentáció készítése egy választott cikk alapján, egy saját cikk vázlatos előkészítése

Számonkérés módja: Az értékelés a prezentáció és a megírt cikk alapján történik előzetesen megadott kritériumok alapján

Kötelező irodalom

Havasréti József: Tudományos írásmű. Budapest – Pécs, 2006, HEFOP Bölcsész Konzorcium.

ACADEMIC WRITING AND PRESENTATION SKILLS (IN ENGLISH)

Aim of the course: The aim of the course is for the students of the doctoral programme to gain an insight into how to write and publish a study and present in English and gain practice in both

Requirements: regular participation and preparation, one presentation and one academic article in English

Assessment and grading: based on the presentation and the article with the help of the given set of criteria

Compulsory literature:

Oshima, A. & Hogue, A. (2006) *Writing academic English*, Pearson Longman.

Tankó, Gy. (2019). *Paraphrasing, summarising and synthesising skills for academic writers*, ELTE Eötvös Kiadó.

DOKTORI SZEMINÁRIUM I, II

A tárgy célja a doktoranduszok segítése kutatási témájuk és módszereik, valamint kutatási tervük véglegesítésében, továbbá disszertációjuknak a komplex vizsgára benyújtandó egy fejezetének elkészítésében.

A Doktori szeminárium I. bevezetőjeként – a vonatkozó nemzetközi irodalom alapján – a hallgatók megismerik a disszertáció elkészítésének kulcskérdéseit és leggyakrabban alkalmazott módszereit. Megvitatják továbbá a disszertációs terv írásához megadott általános szempontrendszert, majd pedig az előre meghatározott szempontok mentén elkészítik saját kutatási tervüket. A kontakt-órákon az egyéni kutatási tervek megvitatására kerül sor. A hallgatók ennek alapján véglegesítik a kutatási tervüket, amelyről a szemináriumot vezető oktatók írásos értékelést készítenek.

A Doktori szeminárium II. keretében a szakirodalmi áttekintést tartalmazó fejezetekkel foglalkozunk. Hallgatókként, egyénileg tekintjük át e fejezeteket. A komplex vizsgára való felkészülést is szolgálja, hogy megvitatjuk a fejezet átdolgozott terveit, amiket a végleges, teljes kutatási tervvel együtt kell bemutatnia a hallgatóknak.

Irodalom:

Roberts, C.M. (2004). *The Dissertation Journey. A Practical and Comprehensive Guide to Planning, Writing, and Defending Your Dissertation*. London: Sage.

Glatthorn, A.A. and Joyner, R.L. (2005). *Writing the Winning Thesis or Dissertation*. London: Sage

3. Értékelési, ellenőrzési szabályok: az ismeretek ellenőrzésének rendszere

A doktori iskolában a tanulmányi modulban három tantárgycsoport van: a kötelező, a kötelezően választható és a választható kurzusok. A kötelező, a kötelezően választható és a választható kurzusok esetén az oktató ötfokozatú vagy háromfokozatú skálán értékeli a hallgató teljesítményét az ismeretanyag feldolgozása és elsajátítása alapján. Az ötfokozatú skála: jeles

(5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1). A háromfokozatú skála: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg. Egy kurzus teljesítéséhez szükséges számonkérés módja lehet szóbeli vagy írásbeli vizsga, illetve házidolgozat elkészítése.

A tudományos modul magában foglalja a tudományos kutatómunka módszereinek és szabályainak elsajátítását, a hallgató disszertációjának témaköréből bibliográfiák, fordítások, publikációk, elkészítését és megjelentetését, konferenciákon, szakmai tudományos tanácskozásán való előadásokat, könyvismertetést, recenzió készítést, a tutori konzultáció teljesítését, témavázlat elkészítését, a kutatómunkához kapcsolódó terepmunka végzését.

A tudományos modulon belül kreditpont adható a tudományos kutatómunkához szükséges képességek és készségek elsajátításáért, a tudományos kutatómunkában való előrehaladásért, a tudományos munka eredményeinek publikálásáért. A tudományos modulok közül a témavezetővel történő konzultáció teljesítését a témavezető aláírásával igazolja az indexben. A tudományos munka tanulmányírásért, konferencia előadásért vagy publikálásért járó kreditpontjait a doktorandusz témavezetője külön nyilatkozatban aláírásával igazolja, mely tartalmazza a tudományos tevékenység jellegét, időpontját, helyét, címét, publikáció esetén megjelenésének pontos adatait.

A kutatási tevékenység értékelése háromfokozatú skálán (kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg) történik. A tudományos munka igazolásait a Dékáni Hivatal doktori ügyekkel foglalkozó kollégája iktatja, s a tudományos munkáért járó kreditek bekerülnek a hallgatók indexeibe is.

A doktori képzésben részt vevő hallgatóknak oktatási feladatokat kell vállalniuk. Oktatási kredit az ELTE Társadalomtudományi Karán és más egyetemen végzett reguláris oktatási tevékenységért adható. Az oktatási modulon belül adható kreditek mennyiségét minden félév végén az adott tárgyakat gondozó tanszék vezetője igazolja. A más egyetemen végzett oktatási tevékenységet előzetesen egyeztetni szükséges a doktori program vezetőjével. Elismeréséről az érintett tanszék vezetőjének nyilatkozata alapján a doktori program vezetője dönt.

4. Egyéb rendelkezések

A tanórák heti rendszerességgel történnek. Kivételes esetekben lehetőség van tömbösített tanórákra is.

A választható tanórák indításának a feltétele minimum 3 hallgató részvétele a kurzuson. Választható kurzus teljesíthető az ELTE-n bármely meghirdetett kurzusával, melyet a témavezető és a doktori program vezetője előzetesen írásban jóváhagyott.

A publikációk kreditelbírálása során számba vehetők az önálló monográfiák, a tanulmánykötetekben megjelent írások, valamint a folyóirat cikkek. A folyóirat cikkek esetében a MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Szociológiai Tudományos Bizottságának magyar és idegen nyelvű A, B, C kategóriájú listáját kell alapul venni. Ezek bármelyike beszámítandó.

<http://mta.hu/doktori-tanacs/a-ix-osztaly-doktori-kovetelmenyrendszere-105380>

A fenti MTA-listán kívül a TTDT által jóváhagyott folyóiratokban közölt publikációkat is figyelembe lehet venni.

A komplex vizsgára jelentkezéshez a doktorandusz köteles eleget tenni a fokozatszerzés nyelvi követelményeinek is. Ez két államilag elismert legalább B2 szintű komplex nyelvvizsga, ami kiváltható egy államilag elismert C1 szintű komplex nyelvvizsgálóval és egy A1 szintű komplex nyelvvizsgálóval. A második nyelvtudás igazolható nyelvvizsga-bizonyítvány, lektorátusi nyelvvizsga vagy azzal egyenértékű bizonyítvány bemutatásával. A DIT engedélyezheti, hogy a második nyelvtudást igazoló dokumentum bemutatására legkésőbb a nyilvános vita megszervezése előtt két hónappal kerüljön sor.

A disszertáció védelemre bocsátásának feltétele minimum két olyan szaktudományos publikáció, amely szorosan kapcsolódik a disszertáció témájához. Ebből az egyik lehet társszerzős publikáció, ahol a doktorjelölt az első szerző.

A doktori oklevél szövegében a doktori program szakterületének megjelölése magyar, latin és angol nyelven történik.

5. Post Graduate (PhD) Program of Sociology

Eötvös Loránd University Budapest
Faculty of Social Sciences, Doctoral School of Sociology

Discipline: Social Sciences

Level: doctoral (PhD)

Aim of the program: to launch professionals on the path to national and international scientific and teaching careers. Professionals who are able to see and study social phenomena in their interconnectedness, cultural and historical determinants, and diversity of methodological approaches. Prospective graduates must demonstrate their ability to carry out research that results in innovative solutions on their own, and to translate them into an international scientific language. The program prepares students for a scientific degree and for pursuing high-quality research and teaching activities – all in accordance with the international standard for scientific training regarding form and content.

Length of the program: 4+4 semesters (+2 semesters)

Academic periods:

Educational and research phase, 4 semesters

Research and thesis writing phase, 4 semesters

Language of the program:

English

Forms of doctoral program: Full-time education

Funding: Limited number of state scholarships available, tuition fee

Requirements to enter the program: MA or MSc degree in social sciences, or MA or MSc degree from social sciences area (as well as other university-level qualifications related to PhD research topics in the field of the training programs) and a successful entrance exam.

Language requirements for admission: one complex intermediate level state exam in a foreign language (non-Hungarian). For foreign students this is the following: certificate about English language knowledge (it doesn't have to be a language certificate, if students previously studied in English, university or high school diploma is enough to be presented). Native language as a foreign language is also accepted as a foreign language.

Complex Exam: must be taken at the end of 4th active semester
academic part + methodology part + scientific part

The program ends: with the preliminary working place discussion of the full draft version of the dissertation, then absolutorium, and finally the defense of the dissertation.

Full credit requirement: 240 credits

Ways of obtaining credits (modules):

Educational and research phase: course work and scientific research (1. and 2. years)

- course credits minimum: 60
- scientific credits minimum: 40
- complex exam 20 credit

Research and thesis writing phase (3. and 4. years)

- scientific work: minimum 75, maximum 105 credits
- teaching experience: minimum 15 credits, maximum 45 credits

A) Educational and research phase: course work and scientific research

Educational Module

Mandatory credits for a full-time PhD student is a minimum of 60; 9 courses (3 compulsory lectures, 2 mandatory optional lectures, 1 mandatory optional seminar, 3 optional seminars)

I. Introductory seminars

Introductory seminars are around the topics of social theory, history of sociology, research design and methodology. The minimum requirements for completing the “introductory” seminars are 30 credits in the 1st semester. In the 2nd semester, two subjects and 10 credits must be selected. The subjects are selected and announced by the program management, and the lecturers are invited by the head of the doctoral school.

Under the guidance of the supervisor, students must prepare a written study and research plan in the first semester by October 15th, which includes they types of subjects the student will take from the 2nd semester, and the steps he/she will take regarding their research. This written study plan must be submitted to the administration of the doctoral school or submitted in electronic format (signed by the supervisor). This document must be sent to the head of the DS as well.

II. Elective research seminars

Optional/elective seminars cover topics relevant to the doctoral school and student research. These seminars provide an opportunity for students to meet with university professors and researchers in order to discuss current researches and their outcomes in a variety of disciplines. Seminars are study units in which the student has the opportunity to expand their theoretical and methodological knowledge in regards to their own research topics, to present their methodological problems, and to gain research experience.

Admission is possible in the 3rd and 4th semesters, the number of credits for seminars is 5, 3 must be completed, 15 credits in total. Minimum 2 research seminars are announced per semester.

III. Elective complementary subjects

Optional subjects are required if the student completes more than the minimum of the core subjects or completes the development courses announced for the 3rd and 4th semesters

Supplementary subjects may include special seminars, lessons to develop specific skills (academic writing, research project writing, subject development, presentation techniques) required for scientific and teaching work, or MA courses taken to fill knowledge-gaps.

The head of the doctoral school decides, and announces all optional courses.

The above-mentioned supplementary courses are chosen and announced by the head of the doctoral school, with cooperation from the supervisors and program leaders.

Mandatory optional courses have a credits value of 5 credits.

Educational Module Credits:

I. semester:

Sociology Theory I, History of Sociology I, Methodology I lessons are compulsory, total credits: 30

II. semester:

Social Theory II, History of Sociology II, Research design and method II, 2 courses are obligatory, total credits: 10

III. or IV. semester:

Supporting course: academic English and essay writing, presentation techniques, proposal writing, mandatory optional, 5 credits

III. or IV. semester:

Elective seminar, 3*5 credits in the first four semesters, 15 credits in total

Minimum credits to be completed in the educational module: 60 credits

Scientific Modul:

Students must complete minimum 40 scientific credits during the first four semesters (3 mandatory seminars, conference participation and submission of academic research papers and articles).

One of the central courses at the PhD program is the research colloquium where all candidates are given the opportunity to present and discuss their projects in their initial stages. This course is coordinated by the program director. The courses are obligatory, number of credits all together: 10.

In the 3rd semester there is a mandatory tutoring seminar. Credit value: 5 credits.

Scientific Module Credits:

II. semester:

Research Colloquium I, obligatory, 5 credits

III. semester:

Tutorial consultation, obligatory, 5 credits

IV. semester:

Research Colloquium II, obligatory, 5 credits

During II., III. and IV. semesters: research activities and scientific works

- conference participations, workshops, 15 credit
- submission of academic research papers and articles, 20 credit

Minimum credits to be completed in the scientific module: 40 credits

Complex final exam, obligatory, 20 credits (10 academic, 10 scientific credits)

The structure of the educational and research phase (first 4 semesters)

Credit requirements

	5. semester	6. semester	7. semester	8. semester
Academic credits				
Social Theory I	10 credits, lecture, obligatory, not repeatable			
Social Theory II.		5 credits seminar, mandatory optional, not repeatable		
History of sociology I.	10 credits, lecture, obligatory, not repeatable			
History of sociology II.		5 credits, seminar, mandatory optional, not repeatable		
Research design and method I.	10 credits, lecture, obligatory, not repeatable			
Research design and method II.		5 credits, seminar, mandatory optional, not repeatable		
Supporting course: academic English and essay writing			5 credits, seminar, mandatory optional	5 credits, seminar, mandatory optional
Elective seminars I.			5 credits, lecture, mandatory optional	5 credits, lecture, mandatory optional
Elective seminars II.			5 credits, lecture, mandatory optional	5 credits, lecture, mandatory optional
Elective seminars III.			5 credits, lecture, mandatory optional	5 credits, lecture, mandatory optional
Scientific credits				
Research Colloquium I, II.		5 credits, seminar, obligatory, not repeatable		5 credits, seminar, obligatory, not repeatable
Tutorial seminar			5 credits, seminar, obligatory, not repeatable	
In the case of scientific activities (conferences, workshops, publications, etc.), the credit points defined in the second cycle's credit structure apply.				

Complex final exam: course work and scientific work				20 credits (10 course work and 10 scientific), obligatory
---	--	--	--	--

The Comprehensive Examination

The Comprehensive Examination (or Complex Exam) must be completed after the 4th active semester and is worth 20 credits (10 academic and 10 scientific credits)

Prerequisites: Completion of the minimum required study and research credits in the educational and research phase (first 4 semesters).

In the Complex Exam, the doctoral student reports on the knowledge acquired in the first cycle (academic part) and the state of their research.

Prerequisites for passing the Complex Exam are the above-mentioned subjects; the completion of the courses announced by the Doctoral Program, as well as the conference presentation and/or certified publication.

Subjects of the Complex Examination: Sociology Theory, History of Sociology, and Methodology of Social Research, and defense of the thesis plan of the dissertation.

Evaluation of the Complex Exam: pass or fail

Minimum credits to be completed by the end of the 4th semester (including complex final exam): 120 credits

Minimum credits to be completed each semester: 15 credits

B) Research and thesis writing phase

The structure of the second research and thesis writing phase (4 semesters)

Credit requirements: The accomplishments of credits granted on the basis of the decision of the tutor and the director of the Doctoral School.

Tutoring Seminar I, II., III., IV. In every semester, seminar, which includes ongoing research work, and reports, mandatory, 4*10 credits,	total of 40 credits
Teaching a full independent academic course, in Hungarian or foreign language, in any field, obligatory	In Hungarian 15 credits, in foreign language 20 credits
Supplementing and publishing an independent scientific publication, in Hungarian language	15 credits
Supplementing and publishing an independent scientific publication, in foreign language	20 credits
To write an independent scientific review, in Hungarian language	5 credits
To write an independent scientific review, in foreign language	10 credits
Participation in a conference with lecture, in Hungarian language	10 credits
Participation in a conference with lecture, in Hungarian language	5 credits
Participation in a conference with lecture, in foreign language	15 credits
Participation in a conference with poster, in foreign language	10 credits
Public discussion of the first full draft version of the dissertation	15 credits

In case of multi-authored works or joint conference presentations, credits are distributed proportionally.

Minimum credits to be completed during the research and thesis writing period: 120 credits

I. Educational and research phase

PHDEImE1 – Social theory I

10 credit, lecture, obligatory, not repeatable

PHDEImE2 – Social theory II

5 credit, seminar, mandatory optional, not repeatable

PHDSocTE1 – History of sociology I

10 credit, lecture, obligatory, not repeatable

PHDSocTE2 – History of sociology II

5 credit, seminar, mandatory optional, not repeatable

PHDSocMOE1 – Research design and method I

10 credit, lecture, obligatory, not repeatable

PHDSocMOE2 – Research design and method I.

5 credit, seminar, mandatory optional, not repeatable

PHDSocKutE1 – Research Colloquium I

5 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocKutE2 – Research Colloquium II

5 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocTUE1 – Tutorial seminar I

5 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocTANE1 – Supporting course: academic English and essay writing

5 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocTANE2 – Supporting course: academic English and essay writing

5 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocVE1 – Elective seminar I

5 credit, lecture, optional, not repeatable

PHDSocVE2 – Elective seminar II

5 credit, lecture, optional, not repeatable

PHDSocVE3 – Elective seminar III

5 credit, lecture, optional, not repeatable

PHDSocTanKonfE1 - Conference participation with lecturing and publication, workshops, submission of papers and articles (in Hungarian language)

5 credit, optional

PHDSocTanKonfE2 - Conference participation with lecturing and publication, workshops, submission of papers and articles (in Hungarian language)

5 credit, optional

PHDSocTanKonfE3 - Conference participation with lecturing and publication, workshops, submission of papers and articles (in foreign language)

10 credit, optional

PHDSocTanKonfE4 - Conference participation with lecturing and publication, workshops, submission of papers and articles (in foreign language)

10 credit, optional

PHDSocKomplexE - Complex final exam: course work and scientific work

20 credit, obligatory, not repeatable

II. Research and thesis writing phase

PHDSocTUTE1 – Tutoring seminar

10 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocTUTE2 – Tutoring seminar

10 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocTUTE3 – Tutoring seminar

10 credit, seminar, obligatory, not repeatable

PHDSocTUTE4 – Tutoring seminar

10 credit, seminar, obligatory, no reproducible

PHDOktE1 - Teaching a full independent academic course

15 credit in Hungarian, 20 credit in foreign language, practice, obligatory, not repeatable

PHDTANE1 - Submitting and publishing an independent scientific publication, in Hungarian language

15 credit, optional

PHDTANE2 - Submitting and publishing an independent scientific publication, in foreign language

20 credit, optional

PHDTANRE1 - To write an independent scientific review, in Hungarian language

5 credit, optional

PHDTANRE2 - To write an independent scientific review, in foreign language

10 credit, optional

PHDKonfE1 - Participation in a conference with lecture, in Hungarian language

10 credit, optional

PHDKonfE2 - Participation in a conference with lecture, in Hungarian language

5 credit, optional

PHDKonfE3 - Participation in a conference with lecture, in foreign language

15 credit, optional

PHDKonfE4 - Participation in a conference with poster, in foreign language

10 credit, optional

PHDKutE - Public discussion of the first full draft version of the dissertation

15 credit, obligatory

Leaders of the course blocks

Code	course	responsible
	Social theory	Nikos Fokasz
	History of sociology	Vera Szabari
	Methodology	Tamás Rudas
	Research Colloquium (professorial seminar)	Antal Örkény
	Supporting courses	head of the program, Antal Örkény

Course descriptions

Social Theory I-II.

In the two semesters of course it in class we are discussing such topics as a matter of social order; modernity and modernization theories; natural scientific explanation of social phenomena; social relationships and communities; system of networks; social dynamics; functional analysis of the self-organizing subsystems, such as mass media, economy, and the self-organizing subsystems and their features, such as science, time periods, social and economic trends.

Literature

Luhmann, Niklas: Kettős kontingencia, In Bevezetés a rendszerelméletbe p299-306, Gondolat, 2006

Giddens, Anthony: The Consequences of Modernity, Stanford University Press, 1990. p1-

Coleman, James: Microfoundations and Macrosocial Behavior In. Alexander, Giesen, Münch, Smelser (szerk): The Micro-marko Link, University of California Press, 1987. p153-173.

Granovetter, Mark (1973): The Strength Of Weak Ties American Journal of Sociology

Popper, Karl (1997): Megismerés, történelem, politika. 122. old. Budapest: AduPrint.

Fokasz Nikosz: Evergreens, sensations and the rest. A quantitative analysis of dynamics of news articles on domestic politics Review of Sociology Vol. 14. (2008) I.

Rostow, W. W.: A gazdasági növekedés szakaszai In: Szokolczai György (szerk): A gazdasági fejlődés feltételei, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1963

History of Social Thinking I.

The course is intended to provide a comprehensive overview of the most important classical and contemporary trends in sociological thinking, ensuring an overview of the diverse answers and reflections of different schools on the same problems. The structure of the course follows the classical structure of sociological trends, such as positivist and functionalist approaches, phenomenology or critical theories. The course dedicates special attention to the political, social and historical context of social theory, especially in the case of major sociological problems such as integration or inequality.

Literature

Scott Appelrouth - Laura Desfor Edles (eds.) 2016. Classical and Contemporary Sociological Theory. Text and Readings. Sage, LA, London.

Judith R. Blau 2004. The Blackwell Companion to Sociology. Blackwell Publishing, Malden, Oxford.

Craig J. Calhoun 2002. Classical sociological theory. Wiley-Blackwell.

History of Social Thinking II.

Comparative and Historical Sociology

The course primarily aims (1) to provide doctoral students with guidance in history of social theory for their doctoral research filed and (2) to help students prepare for their complex final exam 'Social Theory'. Toward these ends, the course will focus on a series of landmark works in the field, past and present, linked to the students' research and scientific work.

Literature

Craig Calhoun (ed.) 2007. Sociology in America, A History. The University of Chicago Press. Chicago and London.

Anthony Giddens 1996. The Constitution of Society. California: University of California Press.

Judith R. Blau 2004. *The Blackwell Companion to Sociology*. Blackwell Publishing, Malden, Oxford.

Methodology I.

The mandatory first semester is dealing with the following questions: data collection methods, conclusions drawn from the statistical tests and hypotheses, causal studies, effects and interactions, as well as general issues such as how we do science, paradigmatic science, institutionalized science, operationalization, data and theories in science, measuring prejudices, the role of meta-analysis, science policy and scientific 'evidence'

Literature

Douglas G. Altman, Martin Bland (1995): "Absence of evidence is not evidence of absence". *British Medical Journal* 311 (7003): pp. 485.

Peter J. Bickel, Eugene A. Hammel, J. W. O'Connell (1975): „Sex Bias in Graduate Admissions: Data from Berkeley”. *Science* 187 (4175): pp. 398-404.

Alan Bryman: „Social Research Methods”. Oxford University Press 2004

Gerd Gigerenzer: „Mindless statistics”. *The Journal of Socio-Economics* 33 (2004): pp. 587–606.

Leslie Kish (1987): „Statistical Design for Research”. John Wiley & Sons, többször pl: Wiley Classics Library

Judea Pearl: „Causality”. 2nd ed. Cambridge University Press 2009

Michael L. Radelet (1981): „Racial characteristics and the imposition of the death penalty”. *American Sociological Review* 46: pp. 918–927.

Methodology II.

The second semester is optional: students must choose between qualitative and quantitative questions to be examined.

- a. quantitative questions: sources of data, regression analysis, not regression-type problems, the basic methods of investigating social structure, international comparative studies (operationalization, questionnaires, sampling and weighting, spatial and cultural effects, multi-level analysis)
- b. qualitative questions: qualitative data collection and research methods, major mixed qualitative-quantitative methods, analysis of multimedia data, individual and socio-cultural narratives, value, and value-free science

Literature

Paul R. Rosenbaum, Donald B. Rubin (1983): "The Central Role of the Propensity Score in Observational Studies for Causal Effects". *Biometrika* 70: pp. 41–55.

Tamás Rudas (2010): „Informative Allocation and Consistent Treatment Selection”. *Statistical Methodology, Special Issue on Statistics in the Social Sciences* 7: pp. 323–337.

Richard L. Scheaffer, William Mendenhall, R. Lyman Ott: „Elementary Survey Sampling”. Wadsworth 1990

Tom A. B. Snijders, Roel J. Bosker: „Multilevel Analysis: An introduction to basic and advanced multilevel modeling”. Sage Publications 2004

Jacques Tacq: „Multivariate analysis techniques in social science research: from problem to analysis.” Sage Publications 1998

Heltai Erzsébet – Tarjányi József (1999): A szociológiai interjú készítése (kézirat)

Gabriele Rosenthal: A történetmesélés gyógyító hatása, in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt

- Kopperschmidt, Josef: Az argumentáció elemzése. In Síklaki I. (szerk.): A szóbeli befolyásolás alapjai I. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995. pp. 219-227.
- Michael Bloor, Jane Frankland, Michaelle Thomas és Kate Robson: Fókuszcsoport a társadalomtudományban: trendek és felhasználási módok, in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt
- Erving Goffman: A terepmunkáról. in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt
- Géring Zsuzsanna : 'Diskurzív fordulat' a társadalomtudományokban és Ruth Wodak és a diskurzustörténeti iskola. In: Némedi, D. (szerk.): Modern szociológiai paradigmák. Budapest : Napvilág, 2008. pp. 387-406 és 428-457.
- Kathy Charmaz: Lehorgonyzott elmélet, in: Bodor Péter (szerk.): Kvalitatív kutatási olvasókönyv - Szavak, képek, jelentés, L'Harmattan, Budapest, megjelenés előtt
- Glaser & Strauss, *The Discovery of Grounded Theory*, 1967.

Research Colloquium

One of the central courses at the beginning of the PhD programme is the research colloquium where all candidates are given the opportunity to present and discuss their projects in their initial stages. This course aims at improving the design of a project and exercising presentation skills in an academic setting. Moreover, the weekly colloquium is an excellent opportunity for the exchange of ideas with fellow candidates. In the research colloquium participation is compulsory for both the first and second year students.

Literature:

Umberto Eco: How to write a thesis, MIT press, Cambridge, 2012.

Justus J. Randolph (2009) „A Guide to Writing the Dissertation Literature Review

Walden University Practical Assessment”, *Research & Evaluation*, Vol 14, No 13 Page 2

Howard S. Becker (2008) *Writing for Social Scientists: How to Start and Finish Your Thesis, Book, or Article*, University of Chicago Press

Tutorial seminar

Tutorial seminar is based on individual periodic consultations between the student and the tutor. The seminar supports students to get prepared to carry out their independent research and to develop and write the first chapters of their doctoral theses. The seminar outlines key methodological approaches to research in the field of the thesis plan, and help students to put together the literature review (in particular) of their thesis. In conclusion, each thesis starts to be developed in a systemic way. The tutorial seminar is a source of intellectual stimulation of the work of the doctoral students, and helps students to carry out their own research.

Literature:

TBA

Supporting course: academic English and essay writing

This course aims to refine and polish participants' academic and disciplinary written proficiency with a focus on the research article genre as well as to increase their ability to make discipline-specific and strategic choices within this genre in order to adapt articles for specific journal and community contexts. The emphasis is placed on to develop general written language practice, vocabulary, grammar, and textual organization, formal, disciplinary and rhetorical aspects, and different recurring rhetorical patterns in research related publications.

Literature:

Literature: Swales, John & Feak Christine (2012) *Academic Writing for Graduate Students*, University of Michigan Press

Elective seminars (announced according to students' need)

Some Recent Developments in Organization Theory: Industry Impacts, Strategy Implications

The course addresses some recent developments in Organization Science. It sets the focus on the industry level, investigating how firms and other organizations compete, ally, imitate each other or cluster into networks. The empirical justification takes place via a variety of formal methodologies like multivariate analysis, network analysis, computer simulation and the logical reconstruction of decision-maker behavior. The results point out large-scale impacts upon industry development, market structuration and network formation. Constraints and opportunities emerge, shaping the ways how successful firm and firm-cluster strategies are formulated.

Literature:

Péli, Gábor & Schenk, Hans (2015) "Organizational decision-maker bias supports market wave formation: Evidence with logical formalization." *Quality & Quantity* (in press) DOI: 10.1007/s11135-014-0122-8.

Péli, G. 2009. "Fit by founding, fit by adjustment: Reconciling conflicting organization theories with logical formalization." *Academy of Management Review* 34(2): 343-360.

García-Díaz, César & Witteloostuijn, Arjen van & Péli, Gábor (2008) "Market dimensionality and the proliferation of small-scale firms." *Advances in Complex Systems*, 11: 231-247.

Qualitative Quantity: the harmonization of qualitative and quantitative research methods

The dream of all social researcher is meeting the criteria of reliability, validity, and generalization. However, like dreams, these also cannot be fully realized. Quantitative and qualitative approaches differentiate exactly when a researcher makes the choice about which of these measurement criteria is the most important for him/her.

Although quantitative and qualitative approaches can be organically connected to each other, if researchers do not look at the human subject of research as a causally controllable being, which is nothing else than the passive container of answers to certain questions, but they try to take into consideration the personal interpretations of the actors.

The course aims at emphasizing the importance of the (self-)reflection of research activity using examples about all phases of social research, namely data acquisition, analysis and publication.

Literature:

Kaplan, D.: *Methodology for the social sciences*, Sage Publ. 2004

Bodor, Péter: *Szavak, képek, jelentés - Kvalitatív kutatási olvasókönyv*, L'Harmattan Kiadó, 2013

Figurative sociology: Elias Norbert's followers

Course objectives is to make students familiar with the major trends of research connected to the civilization theory of Norbert Elias and its offshoot, figurational sociology, and to facilitate the assessment, both on a conceptual and a methodological level, of the available options in studying long-term socio-cultural change systematically as a result of interdependent explanatory factors.

Literature:

Elias, Norbert: *A civilizáció folyamata. Szociogenetikus és pszichogenetikus vizsgálódások.*

Ford. Berényi Gábor. Gondolat, Bp., 1987. Összefoglalás, 677-806. old. [Coospace]

Elias, Norbert: *A szociológia lényege.* Ford. Berényi Gábor. Napvilág, Bp., 1999.

Duindam, Jeroen: *Myths of Power. Norbert Elias and the Early Modern European Court.*

Amsterdam University Press, Amsterdam, 1995. 3. fejj., 35-80. old.; 6. fejj., 137-158. old.; 7. fejj., 159-180. old. [Coospace]

Gillingham, John: *From Civilitas to Civility. Codes of Manners in Medieval and Early Modern England.* Transactions of the Royal Historical Society, 6. sor., 12. évf., 2002, 267-289. old. [Coospace]

Approximations to the sociology of migration

A research oriented introductory course to the sociology of migration. Core topics of the sociology of migration are selected on the basis of being covered by a recently finished or ongoing empirical (preferably comparative and interdisciplinary) research by the course leader and his teams. The aim of the course is to introduce the theoretical basis of the selected topics as well as to give an in-depth experience of the research (including hypothesis development, operationalisation, sampling, analysis, etc.).

Literature:

Massey et al (1993) *Theories of International Migration* Population and Development Review 19(1993)431-466.

Csepeli, Gy. – Orkeny A. and E. Sik (2001) *Determinants of Denial and Acceptance of Refugees in Hungary* in: *Ethnic minorities and Inter-Ethnic Relations in Context*, eds.: Karen Phalet and Antal Örkény, Ashgate, Aldershot pp. 85-96.

Measuring discrimination (2010) (with Bori Simonovits) in: *The Hungarian Labour Market – 2010.* eds.: Fazekas Károly, Anna Lovász, Álmos Telegdy, Institute of Economics, HAS, Budapest, pp.120-134.

Case study – Hungary (2010) in: *Migrants to Work: Innovative approaches towards successful integration of third country migrants into the labor market*, DG Employment, Social Affairs, and Equal Opportunity, Bruxelles, pp. 241-351.

Network synthesis of critical theories

The seminar focuses on connecting various critical theories of classical and late modernity with the help of network theories. In first thematic part of the semester some of the most important critical theories are introduced (Bourdieu, Giddens, Habermas, Honneth, Lash). In the second part network theories are reintroduced as potential meta-theoretical frameworks. Finally, an attempt is made to elaborate a comprehensive approach. The semester is finished by a short paper related to the participant's individual research.

Literature

Giddens, Anthony (1990) *The Consequences of Modernity.* Cambridge: Polity.

Giddens, Anthony (1991) *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age.* Cambridge: Polity.

Giddens, Anthony (1992) *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies.* Cambridge: Polity -

Giddens, Anthony (1995) *Beyond Left and Right — the Future of Radical Politics.* Cambridge: Polity.

Lash, Scott (1999) *Another Modernity, A Different Rationality,* Oxford: Blackwell

Lash, Scott (2002) *Critique of Information,* London: Sage, 2002.

Latour, Bruno (2005) *Reassembling the social: an introduction to actor-network-theory.* Oxford, Oxford University Press.

White, Harrison C. (2008) *Identity and control: how social formations emerge.* Princeton, N. J., Princeton University Press.

The Roma Minority in Hungary: Scientific approaches

The interdisciplinary course will give an overall assessment of the situation of the Roma in Hungary. The issue is investigated from a comparative, interdisciplinary perspective in a historical context. During the semester the history of the Gypsy/Roma issue is examined in the

context of Hungarian national history based on state policy documents. The course challenges the discourse that constructed Roma according to the viewpoints of Hungarian state power and promotes a discourse of equality and human rights.

Literature

Gellner, Ernest. "The Coming of Nationalism and its Interpretation: The Myths of Nation and Class," in *Mapping the Nation*, ed. Gopal Balakrishnan (London: Verso, 1996), 98–132.

Smith, Anthony D. *Ethno-Symbolism and Nationalism: A Cultural Approach*. (New York: Routledge, 2009).

Kóczé, Angéla and Trehan, Nidhi. "Postcolonial Racism and Social Justice: The Struggle for the Soul of the Romani Civil Rights Movement in the 'New Europe'," in: *Racism, Post-colonialism, Europe*, edited by G. Huggan. (Liverpool: Liverpool University Press, 2009), 50-77.

Ladányi, János and Szelényi, Iván. *Patterns of Exclusion: Constructing Gypsy Ethnicity and the Making of an Underclass in Transitional Societies of Europe*. (Columbia University Press: New York, 2006).

Vidra, Zsuzsanna and Fox, Jon. Mainstreaming of Racist Anti-Roma Discourses in the Media in Hungary, *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 4 (2014) 12, 437-455.

Szikra, Dorottya. Democracy and welfare in hard times: The social policy of the Orbán Government in Hungary between 2010 and 2014, *Journal of European Social Policy* 24. December (2014): 486-500.

Majtényi, Balázs and Majtényi, György. *A Contemporary History of Exclusion. The Roma issue in Hungary from 1945 to 2015*, (CEU Press: Budapest – New York, 2016).

How to research human rights and international relations?

The course aims to help PhD students learn to apply international relations research methods, to provide them a brief introduction to the art of writing and assessing arguments, and to enable them to present their research results both in written and oral form. The course prepares students for taking conference presentation and writing abstracts and papers.

Literature

Martin Hollis and Steve Smith (1991) *Explaining and Understanding International Relations*, Clarendon.

Christopher Lamont (2015) *Research Methods in International Relations*, SAGE.

Anthony Weston (2000) *A Rulebook for Arguments*, Hackett.

Alexander L. George and Andrew Bennett (2005) *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*, Belfer Center.

Jonathon Moses and Torbjørn Knutsen (2012) *Ways of Knowing: Competing Methodologies in Social and Political Research*, Palgrave.

Nationalism: new forms and new approaches

The course examines the far-right extremist and ethnonationalist political discourses, which focus on community identities, but strongly affected by the broader social, economic and public processes and by of normative and empirical social science approaches. The courses are focused on issues such as neo-nationalism and nationalization of culture, high and popular culture in the context of neo-nationalism, radical extreme identity-building processes, the interoperability of national and ethnic neo-nationalist attitudes and the extreme right-wing political movements, as well as racism and nationalism in new interaction.

Literature

Stewart, Michael: „Populism, Roma and the European Politics of Cultural Difference”. In Stewart, Michael (ed.): *The Gypsy 'Menace': Populism and the New Anti-Gypsy Politics*. London: Hurst, 2012. 3-23.

- Feischmidt et al: Nemzet a mindennapokban. Az újnacionalizmus populáris kultúrája. Budapest: L'Harmattan – MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2014.
- Holmes, Douglas R.: Integral Europe: Fast-Capitalism, Multiculturalism, Neofascism. Princeton: Princeton University Press, 2000.
- Edensor, Tim: National Identity, Popular Culture and Everyday Life. Oxford: Berg, 2002.
- Gellner, Ernest: A nemzetek és a nacionalizmus. Budapest: Napvilág Kiadó, 2009.
- Gingrich, Andre és Banks, Marcus: Neo-nationalism in Europe and beyond. Perspectives from Social Anthropology. New York - Oxford: Berghahn, 2006.

Discourse Analysis

Course description:

The course covers the topic of discourse analysis to which a wide range of disciplines contributed. We will start discussing some important antecedents of discourse analysis and reflect its methodological and theoretical status. Subsequently, a variety of discourse analysis called discursive psychology will be introduced and discussed as a narrower topic. Specifically, we discuss discursive psychology as an alternative approach to the mainstream individualistic cognitive psychology. More and more scholars wish to overcome the „mentalism” of contemporary psychology. Some of them attempt to highlight the “discourse” as a unifying concept for psychological analysis, while others rely more on the concept of “narrative”. Then, various topics of discursive psychology will be discussed. The course will be a detailed exposition of the micro sociological and social psychological approaches that offers discursive alternatives to cognitive psychology. The course introduces theoretical and applied approaches that develop and use the concepts of discourse in sociology, especially in microsociology, and social psychology.

Readings:

- Barker C. and Galasinski, D.: *Cultural Studies and Discourse Analysis: A Dialogue on Language and Identity*. Sage, 2001.
- Bodor, P.: “Identity in focus – and the case of ascribing schizophrenia to Europe and Hungary” 95-110. In: *Recon Research Report: Collective identity formation in accession states*. 2008;
http://www.reconproject.eu/main.php/_publicationPreview?publicweb=1&publid=279
- Bodor, P.: “More than Meets the Ear.” *British Journal of Psychology*, Vol. 92. 2001, 403-409.
- Bodor, P.: *On Emotions: A Developmental Social Constructionist Account*. L'Harmattan, Budapest, 2004. http://www.taosinstitute.net/publishing/from_around_the_world.htm
- Bodor, Péter (1997) On the usage of emotional language: A developmental view of the tip of an iceberg. In: Niemeier, Susanne and Dirven, René (eds.) *The Language of Emotions: Conceptualization, expression, and theoretical foundation*. Amsterdam: John Benjamins. pp. 195-208.
- Bruner, Jerome (1990) *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bruner, Jerome (1996) *The Culture of Education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Capps, Lisa and Ochs Elinor (1995) *Constructing Panic: The Discourse of Agoraphobia*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Danziger, Kurt (1997) The Varieties of Social Construction. *Theory & Psychology*. 7:3. pp. 399-417.
- De Cillia, R., Reisigl M. and Wodak R.: The discursive construction of national identities. *Discourse and Society*. 1999, Vol. 10, 149-173.
- Edwards, Derek (1997) *Discourse and Cognition*. London: SAGE.

- Edwards, Derek and Potter, Jonathan (1992) *Discursive Psychology*. London: SAGE.
- Gee, James Paul: *An Introduction to Discourse Analysis – Theory and Method*. London: Routledge, 1999.
- Harré R. (1993) Towards an emotionology of local moral orders. *Common knowledge*. 2:3. pp. 12-14.
- Harré, R. (1997) "Berkelyian" Arguments and the Ontology of Cognitive Science. In: Johnson, D. M. and Erneling, C. E. (eds.): *The Future of the Cognitive Revolution*. New York: Oxford University Press. pp. 335-353.
- Harré, R. and Gillett, G. (1994) *The Discursive Mind*. London: SAGE.
- Lane, P.: Nexus Analysis – An Action Oriented Approach to Discourse. In: Östman J-O. and Verschueren J. (eds) *Handbook of Pragmatics*. John Benjamins, 2014.
- Ochs, E. and Capps, L.: *Living narratives – Creating Lives in Everyday Storytelling*. Cambridge, Ma.: Harvard University Press, 2001.
- Sarbin, Theodore R. (1986/b) The Narrative as a Root Metaphor for Psychology, In: Sarbin, Theodore R.(ed.) *Narrative Psychology*. pp. 3-21,
- Sarbin, Theodore R. (1989) Emotions as Situated Actions. In: Cirillo, Leonard, Kaplan, Bernard and Wapner, Seymour (eds.) *Emotions in Human Development*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum. pp. 77-101.
- Schiffrin, Deborah: *Approaches to Discourse*. Oxford: Blackwell, 1994.

Requirements:

Active participation, class presentation and a written essay on a relevant t

Residential segregation between social and ethnic groups in Budapest during the post-communist transition

Socio-economic residential segregation has increased in Budapest since the post-communist turnover. Higher social status groups have started to move toward new suburbs. The physical condition of buildings in the slum belt that surrounds the inner parts of Pest is deteriorating faster than ever before. A massive invasion of underprivileged social and ethnic groups into this slum belt has started. Budapest is splitting into two parts. One can see that everyday walking along the streets, or considering what shops offer, what turnover they can realize, and what prices are asked for real estate. Parts of the city inhabited by higher status social groups look more and more like cities in Western Europe. By a sharp contrast, other parts, inhabited by the losers of post-communist transition, tend to resemble cities of the Third World.

List of core readings

János Ladányi-Iván Szelényi: *Patterns of Exclusion*. East European Monographs, Columbia University Press, New York 2006

Ladányi, János: Residential Segregation among Social and Ethnic Groups in Budapest during the Post-communist Transition. In: Marcuse, Peter and van Kempen, Roland (eds.): *Of States and Cities. The Partitioning of Urban Space*. Oxford University Press. Oxford, 2002 (pp. 172–182.)

The Sociology of Culture

This seminar is for all graduate students interested in qualitative sociological research as well as in the subfields of cultural sociology, that is, the sociology of knowledge, science, religion, and art as well as the sociological approach to gender studies. Besides the topics and readings that any academically demanding course must cover, the seminar tries to adapt to the research

questions involved in the thesis proposals of each participant. Students are expected to come prepared to every session and actively take part in the discussion that will be moderated by the person whose research interests are most directly addressed in the readings for the given session. The lecturer will enlarge upon the contextual and theoretical background to the issues in an effort to help those participants whose previous studies have been in a discipline other than sociology.

Course requirements: regular class attendance and participation, a presentation followed by moderating the class discussion, final term paper on a subject previously agreed upon after consultation with the lecturer.

List of core readings

Bourdieu, Pierre: The Field of Cultural Production, or: The Economic World Reversed. *Poetics* 12 (1983), pp. 311–356.

Pierre Bourdieu: From the King's House to the Reason of State: A Model of the Genesis of the Bureaucratic Field. *Constellations*, March 11 (2004), No. 1, pp. 16-36.

Davie, Grace: *The Sociology of Religion*. Sage, 2013.

Jasanoff, Sheila et al. (eds.): *Handbook of Science and Technology Studies*. Sage 1995.

Laqueur, Thomas: *Making Sex: Body and Gender from the Greeks to Freud*. Harvard University Press, 1992.

Mannheim, Karl: *Ideology and Utopia* (several editions), Chapter V.

The evaluation system and requirements

The graduate program has three types of courses: compulsory, mandatory optional, and elective. The instructor of the course evaluates the students' performance on a five-point or a three-point scale. The grades of the five-point scale: excellent (5), good (4), satisfactory (3), sufficient (2) and insufficient (1). The grades of the three-point scale: excellent, pass, fail. Course requirements may include a written or oral exam, or writing a paper as specified by the instructor.

The scientific module incorporates the acquirement of the required knowledge (both theoretical and practical) to do scientific research in the chosen field of the student, writing and submitting publications, bibliographies, book reviews, translations, participating in academic conferences and workshops, holding lectures, tutorial consultations, preparing research plans, and conducting field work. The evaluation of research activities occurs on a three-point scale (excellent, pass, fail).

Doctoral students are required to undertake teaching duties. Regular educational activities can be credited by the Faculty of Social Sciences at ELTE and other universities. The amount of credits granted at the end of each semester by the tutor and the supervisor of the course.

Other provisions

The classes take place on a weekly basis. If needed, appropriate courses may be held in blocks. To start an elective course the minimum number is 3 students who signed up.

In the credit calculation of the publications accountable the followings:

- monographs
- articles in collected essays
- articles published in journals

In the case of the articles published in journals the following journals may be considered:

<http://mta.hu/doktori-tanacs/a-ix-osztaly-doktori-kovetelmenyrendszer-105380>

Pre-condition of the complex exam is two language exams: two medium-level language exam certificate, or one advanced level and one basic level language exam certificate.

Precondition of the thesis defense is minimum two academic publications, which closely connected to the topic of the dissertation.